

סקירת מערכת הבנקאות – מחצית ראשונה 2021

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 נצפתה ירידה בשיעורי התחלואה, מה שהביא להסרת חלק ניכר מהמגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה ובכך אפשרו עליה משמעותית בהיקף הפעילות הכלכלית. התפתחויות אלו השפיעו לחיוב על בעלי העסקים והלווים והביאו לירידה ברמת אי-הוודאות במשק. בהתאם, התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות במחצית הראשונה של שנת 2021 היו גבוהות משמעותית מאלו שנצפו ב-2020, הן לאור התאוששות הפעילות ובפרט בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, שהייתה נמוכה באופן חריג, בשל הירידה בפעילות נוכח היקפי התחלואה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך משבר הקורונה והשלכותיו העתידיות על הפעילות המקומית והעולמית, בפרט על רקע עליות חוזרות ברמת התחלואה (כולל תחלואת מחוסנים) והחזרת הגבלות מסוימות, לפרקים.

תוכן עניינים

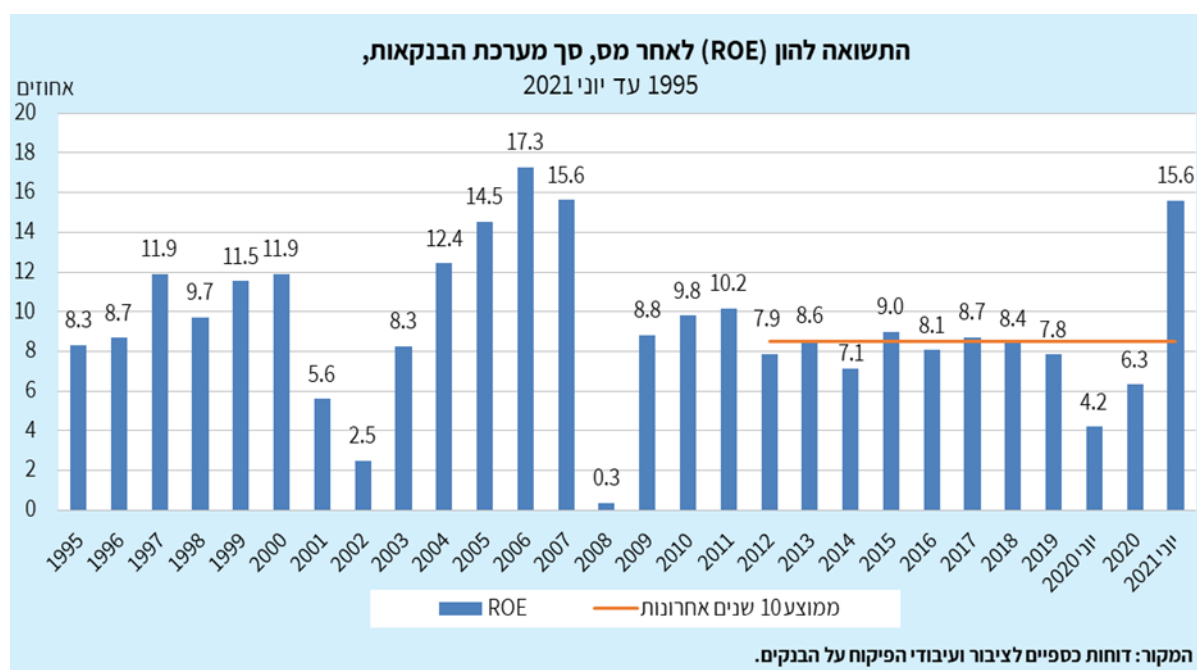
3.....	התוצאות העסקיות
8.....	היעילות התפעולית
9.....	הלימות ההון והמינוף
11.....	התפתחות המאזן
13	תיק האשראי וסיכון האשראי
29	סיכון הנזילות
34	תיבה: שוק האשראי לדיור בהשוואה בינלאומית
41	לוחות

התוצאות העסקיות

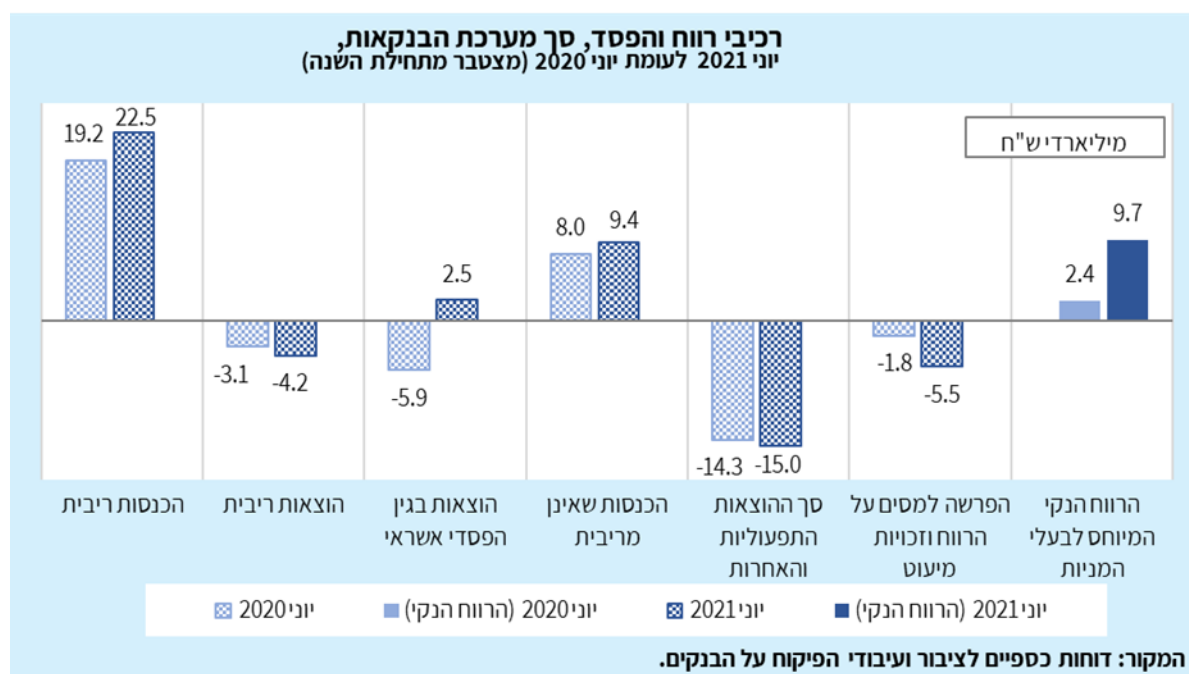
הרווח הנקי¹ של מערכת הבנקאות ברבעון השני של שנת 2021 הסתכם בכ-5.4 מיליארדי ש"ח, עליה חדה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד אז הסתכם הרווח הנקי בכ-1.6 מיליארדי ש"ח, גידול של כ-236% (לוח 2). בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2021, עמד הרווח הנקי של מערכת הבנקאות על כ-9.7 מיליארדי ש"ח, לעומת 2.4 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-300%. בהשוואה לרווח הנקי ברבעון המקביל ולרווח הנקי הממוצע במחצית המקבילה בשנים 2017-2019, המבטאות שנים לא משבריות מדובר על גידול של 89%, ו-83% בהתאמה. עליה זו מוסברת ברובה מההכנסות בסעיף הפסדי אשראי, לאור התאוששות המשק, בפרט בהשוואה להוצאות הגבוהות שנרשמו בסעיף זה בתקופה המקבילה אשתקד נוכח אי-הוודאות. גורם נוסף שתורם לגידול ברווח הוא העלייה במדד המחירים לצרכן, שעלה במחצית הראשונה של שנת 2021 בכ-1.4%. התשואה להון במחצית הראשונה של שנת 2021 עלתה לכ-15.6% בהשוואה לכ-4.2% בלבד בתקופה המקבילה אשתקד, זהו השיעור השני בגובהו ב-26 השנים האחרונות (השיעור הגבוה ביותר נצפה בשנת 2006, ובשנת 2007 נצפה שיעור זהה לשיעור זה בתקופה הנוכחית; איור 1). מניתוח סעיפי הרווח וההפסד (איור 2) ניתן לראות כי לגידול ברווח הנקי במחצית הנוכחית תרמו הגידול בהכנסות הריבית, הקיטון בהוצאה בגין הפסדי אשראי והגידול בהכנסות שאינן מריבית. את העלייה ברווח מיתנו הגידול בהוצאות הריבית, הגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות וכן ההפרשה למיסים שהייתה גבוהה יותר בעיקר לאור הרווח הגבוה לפני מיסים.

¹ הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגידים הבנקאיים.

איור 1 – התשואה להון מהגבוהות שנצפו ב-26 השנים האחרונות

איור 2 – לגידול ברווח תרמו הגידול בהכנסות הריבית והקטנת ההוצאה בגין הפסדי אשראי

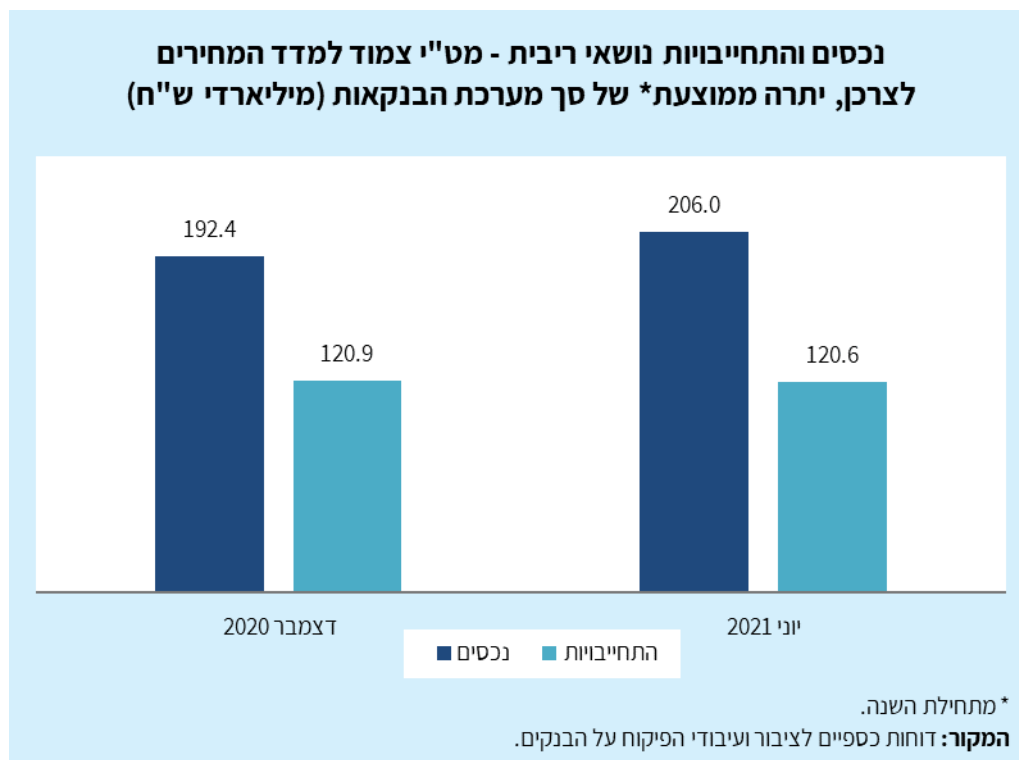
הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של מערכת הבנקאות במחצית הראשונה של שנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

הכנסות הריבית נטו עלו במחצית הראשונה של שנת 2021 בכ-13.3%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בכ-18.4 מיליארדי ש"ח (לוח 2). על הכנסות הריבית נטו השפיע בעיקר הפער בין עליית

מדד המחירים לצרכן במחצית הראשונה של שנת 2021, בשיעור של 1.4%, לבין ירידה של 0.7% בתקופה המקבילה אשתקד. תרומת המדד² לסך הכנסות הריבית נטו במחצית הראשונה של השנה עמדה על כ-1.0 מיליארדי ש"ח והיא נובעת מעודף נכסים נושאי ריבית צמודי מדד³ על התחייבויות נושאות ריבית צמודות מדד⁴ בגובה של 71.5 מיליארדי ש"ח בדצמבר 2020 (איור 3). במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 ניכר גידול בפער זה (איור 3) ונכון לסוף התקופה הוא עומד על כ-85.4 מיליארדי ש"ח, כך שבראיה צופת פני עתיד, ניתן לומר כי הכנסות הריבית נטו של מערכת הבנקאות ימשיכו להיות מושפעות לטובה עם עליית מדד המחירים לצרכן. בנטרול השפעת המדד, הכנסות הריבית נטו עלו במחצית הראשונה של שנת 2021 בכ-7.1%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

איור 3 – עודף נכסים צמודי מדד על התחייבויות צמודות מדד מייצר תרומה חיובית של מדד מחירים

לצרכן להכנסות הריבית נטו

בבחינת השפעת הכמות והשפעת המחיר על הכנסות והוצאות הריבית, נמצא כי הן לכמות והן למחיר השפעה חיובית על הכנסות הריבית נטו (לוח 3), כאשר השפעת הכמות גבוהה מעט מהשפעת המחיר (מסבירה כ-55% מסך התרומה להכנסות הריבית נטו). עיקר ההשפעה על ההכנסות נטו במחצית הראשונה של השנה, הן בגין השפעת הכמות והן בגין השפעת המחיר, מגיעה מתיק האשראי לציבור, וזאת על אף ירידת הריביות

² כל ניתוחי השפעת מדד המחירים לצרכן בפרק זה הינם אומדנים ומחושבים על בסיס יתרות נושאות ריבית צמודות למדד בסוף תקופה.

³ יתרה ממוצעת מצטברת מתחילת השנה.

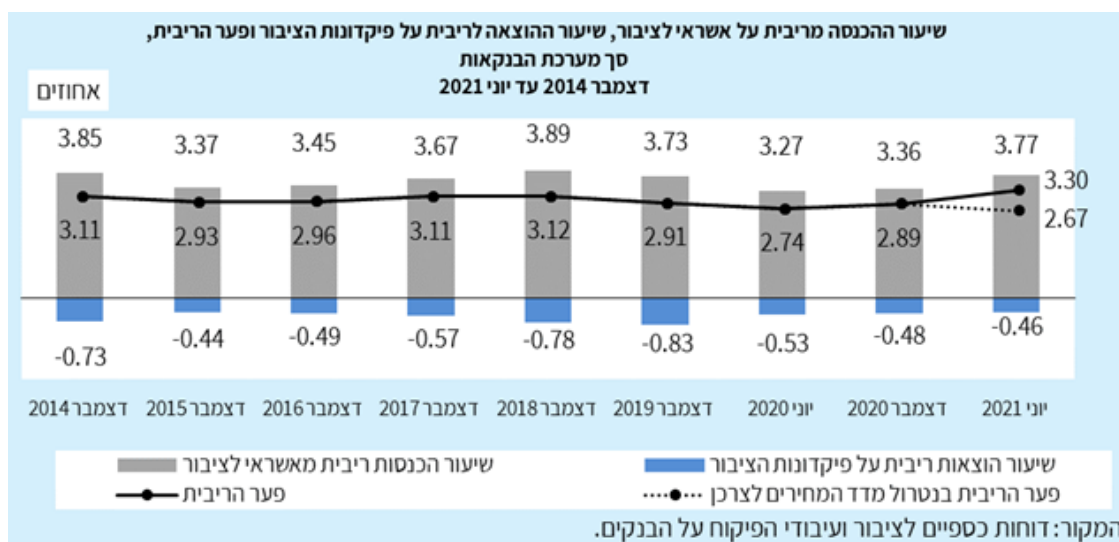
⁴ יתרה ממוצעת מצטברת מתחילת שנה.

שנצפתה בכל מגזרי הפעילות הפיקוחיים (להרחבה על ריביות לפי מגזרי פעילות ראו פרק האשראי). עם זאת, לעליית המדד ישנה תרומה משמעותית על השפעת המחיר בגין הכנסות הריבית נטו (הכנסות הריבית מאשראי לציבור בניכוי הוצאות הריבית על פיקדונות הציבור). בנטרול השפעה זו, נראה כי השפעת המחיר היא דווקא הפוכה ותורמת לקיטון משמעותי בהכנסות הריבית בגין אשראי לציבור, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

במהלך המחצית הנוכחית, המשיכה מגמת העלייה בפער הריבית בין שיעור ההכנסה מאשראי לציבור לבין שיעור ההוצאה על פיקדונות הציבור במערכת הבנקאות, ופער זה עמד על שיעור של כ-3.3%, בהשוואה לשיעור של כ-2.9% בשנת 2020 (לוח 4; איור 4). אולם, עליה זו מוסברת במלואה על ידי השפעת עליית מדד המחירים לצרכן. בנטרול המדד, עומד פער הריבית האמור למחצית הראשונה של שנת 2021 על כ-2.67%, ומשקף ירידה בהשוואה לשנת 2020 ולמעשה זהו הפער הנמוך ביותר בשבע השנים האחרונות. ירידה זו עומדת בהלימה עם הירידה בשיעור הריבית של האשראי עם הצמיחה בסך הנכסים נושאי הריבית (להרחבה ר' פרק האשראי). כמו כן, גם המרווח הפיננסי⁵, המשקף את התשוואה בגין הפעילות נושאת הריבית, במערכת הבנקאות עלה במחצית הנוכחית ועמד על כ-2.04%, בהשוואה לכ-2.03% בסוף שנת 2020. בנטרול השפעת עליית המדד, עמד המרווח הפיננסי על כ-1.93%.

איור 4 – בנטרול השפעת מדד המחירים לצרכן, ניכרת ירידה בפער הריבית והוא הנמוך ביותר בשבע

השנים האחרונות

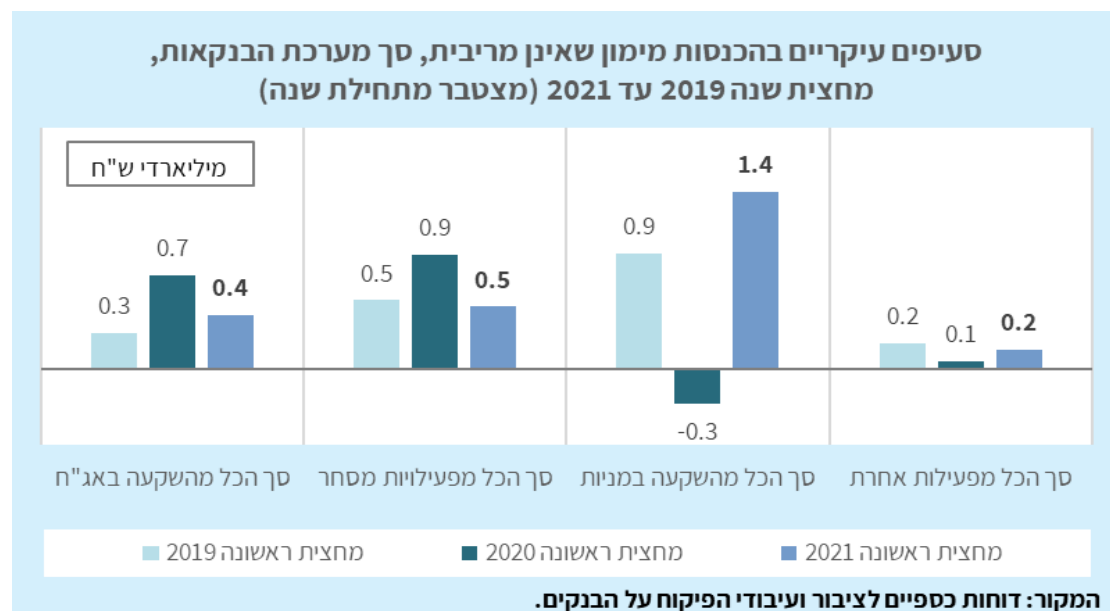
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2021 בהכנסה (הקטנת ההוצאה שנצברה בעבר) של 2.5 מיליארדי ש"ח (לוח 2), לעומת הוצאה של כ-5.9 מיליארדי ש"ח בתקופה

⁵ היחס בין הכנסות הריבית נטו לסך הנכסים הכספיים המניבים הכנסות מימון.

המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 142%. ההכנסה בסעיף זה במחצית הראשונה של שנת 2021 משקפת החזרה של כשליש מההוצאה בגין הפסדי אשראי שנרשמה במהלך שנת 2020. הירידה נובעת בעיקר מהקטנת הוצאות על בסיס קבוצתי אך גם מהקטנת ההוצאות על בסיס פרטני. ירידה זו נובעת בעיקר מהשיפור שחל בפרמטרים המקרו-כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביאו לקיטון ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (להרחבה ר' פרק האשראי).

ההכנסות שאינן מריבית גדלו במחצית הראשונה של שנת 2021 בכ-17.1%, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בכ-9.4 מיליארדי ש"ח (לוח 2). גידול זה נבע בעיקרו מסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בגין רווחים מהשקעות במניות במחצית הראשונה של שנת 2021 (איור 5), כאשר כ-27% מסך הגידול בסעיף זה במחצית הראשונה של 2021 מקורו ברווחים שמומשו ושטרם מומשו בגין השקעות ריאליות של קבוצת לאומי. עוד תרמה לגידול בסעיף זה העובדה כי הרבעון הראשון אשתקד אופיין בתנודתיות רבה בשוקי ההון, בעקבות התפרצות נגיף הקורונה, אשר הביאו להכנסה נמוכה משמעותית בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית במחצית הראשונה אשתקד.⁶ בנוסף, הבנקים ממשיכים לגדר את פעילותם באופן יעיל מול הפרשי השער.

איור 5 – עיקר הגידול בהכנסות שאינן מריבית מוסבר על-ידי רווחים מהשקעה במניות

ההכנסות מעמלות במחצית הראשונה של שנת 2021 עלו בשיעור של כ-5.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ועמדו על כ-6.5 מיליארדי ש"ח (לוח 2). עיקר העלייה מקורה בעמלות מפעילות בניירות ערך⁷

⁶ עיקר ההשפעה על ההכנסות בסעיף זה הגיעה מהפסד של בנק לאומי בסעיף זה ברבעון הראשון אשתקד בהיקף של כ-660 מיליון ש"ח אשר קוזז, כמעט במלואו, ברבעון השני אשתקד. סך הכנסות המימון שאינן מריבית בבנק לאומי במחצית הראשונה אשתקד עמדו על כ-30 מיליון ש"ח.

⁷ למעט פועלים, שם נצפתה ירידה קלה במחצית הנוכחית לעומת המחצית המקבילה אשתקד.

ועמלות מעסקי מימון. בנוסף, חל גידול גם בעמלות טיפול באשראי ובעמלות מכרטיסי אשראי. העלייה בהכנסות מעמלות במחצית הנוכחית קוזה בחלקה מירידה בעמלות מהפרשי המרה על רקע גידול חד בסעיף זה במחצית המקבילה אשתקד ובקיטון בעמלות ניהול חשבון⁸ במחצית הנוכחית.

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות עלו במחצית הראשונה של שנת 2021 בשיעור של כ-9.5% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בכ-14.8 מיליארדי ש"ח (לוח 2). עיקר העלייה מוסבר בגידול הוצאות השכר והנלוות, שעלו בשיעור של כ-15.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, על רקע חזרה של מערכת הבנקאות לתשלום מענקים ובנוסים. הגידול בסעיף זה הינו עקב העלייה החדה בשיעורי התשואה, אשר משפיעות באופן ישיר על תשלומי מענקים ובנוסים, ובפרט בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, אז לא חולקו אלו וזאת עקב התוצאות העסקיות הנמוכות בתקופה האמורה ואי הודאות הגדולה לגבי התפתחות המשבר, ובדומה לבנקים ברחבי העולם.

היעילות התפעולית

יחס היעילות התפעולית⁹ ירד באופן משמעותי במחצית הראשונה של השנה (54%) בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (58%). במקביל, גם העלות ליחידת תפוקה¹⁰ ירדה (1.5%, איור 8) בהשוואה למחצית הראשונה של 2020 (1.62%, לוח 5), נוכח גידול חד יותר ביתרת הנכסים הממוצעת בהשוואה לגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות. השיפור ביחס היעילות הושג כתוצאה מעליה בהכנסות הגדולה מהעלייה בהוצאות: הכנסות ריבית נטו, הכנסות מימון שאינן מריבית והכנסות אחרות. כמו כן, ניתן לראות כי גם העלות ליחידת תפוקה שאינה תלויה בהכנסות השתפרה בכל הבנקים (אך תלויה ביתרת הנכסים הממוצעת שגדלה גם בעקבות המשבר),¹¹ למעט בבנק מזרחי-טפחות (על רקע המיזוג עם בנק אגוד¹²). בנק לאומי הציג את יחס היעילות הטוב במערכת (איור 7), זאת כתוצאה בין היתר מרווח משמעותי (כ-382 מיליון ש"ח) בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בעקבות מימוש ברווח של השקעות ריאליות של חברת בת (גם בניכוי הכנסה זו שומר בנק לאומי על היחס הנמוך ביותר - 48%). בכל שאר הקבוצות נמשכה מגמת השיפור ביחס היעילות לעומת התקופה המקבילה אשתקד שהושפעה מהמפולת בשווקים שהייתה ברבעון הראשון והתיקון שהיה ברבעון השני (למעט בנק דיסקונט שהוצאות המענקים שלו גדלו ברבעון השני בצורה משמעותית ביחס לרבעונים הקודמים וכן הוצאות סילוק אקטואריות חד פעמיות בסך כ-100 מיליון ש"ח עלו על הגידול בהכנסות).

⁸ הקיטון בעמלות ניהול חשבון מוסבר, בין היתר, מהאצת המעבר של לקוחות לפעולות בערוצים המקוונים, אשר העמלות בגינם נמוכות יותר מפעולות המבוצעות בסניף.

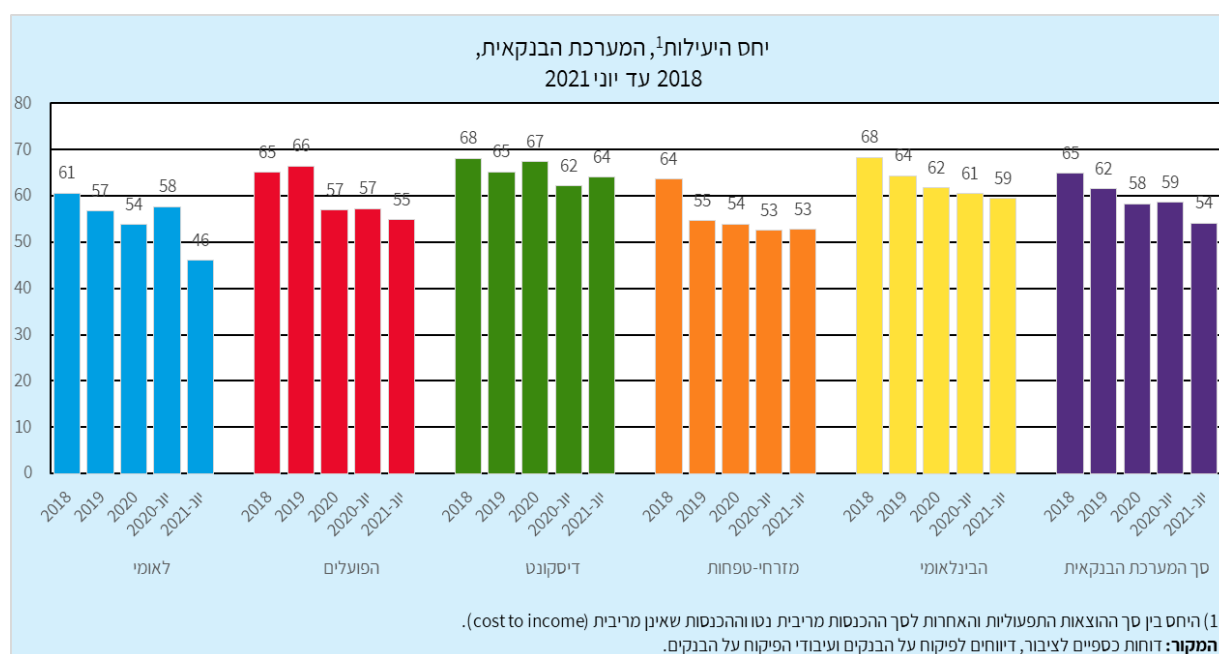
⁹ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).

¹⁰ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).

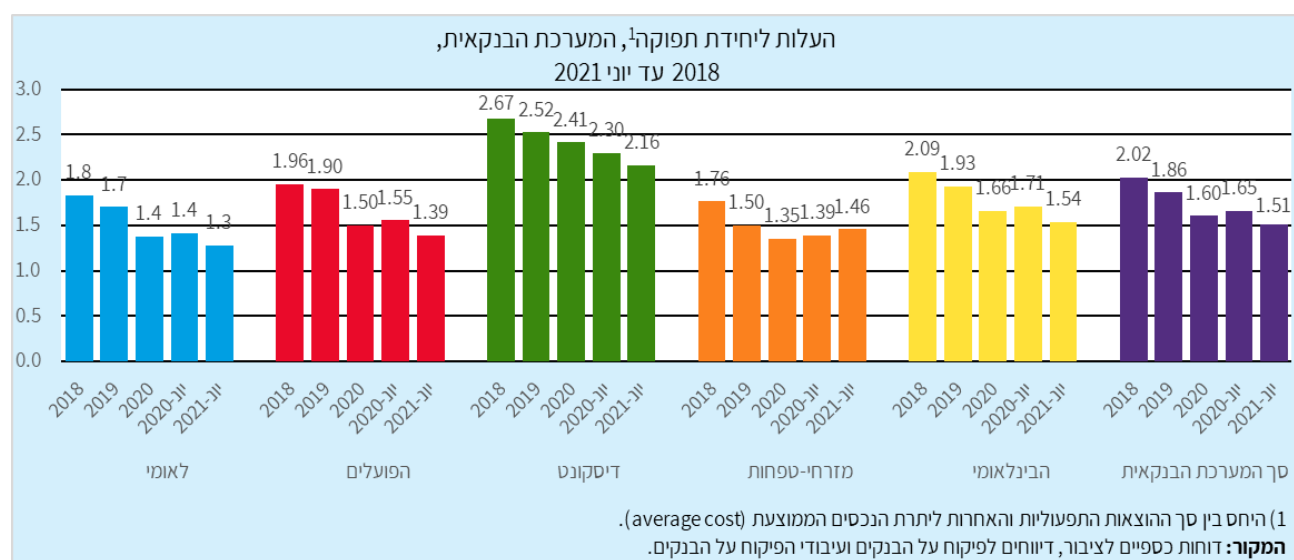
¹¹ ראוי לציין כי הגידול ביתרת הנכסים הממוצעת אינו משקף בהכרח גידול בפעילות אלא נובע מהגידול בפיקדונות הציבור אשר חלק ניכר ממנו הוסב למזומנים ולפיקדונות בבנקים, להרחבה ראו פרק התפתחות המאזן.

¹² המיזוג עם אגוד ברבעון האחרון של 2020 היטה כלפי מטה את יחס עלות יחידת תפוקה לשנת 2020

איור 7 - נמשכת מגמת השיפור ביחס היעילות

איור 8 - מגמת השיפור ביעילות משתקפת גם בירידה בעלות ליחידת תפוקה

הלימות ההון והמינוף

התאוששות הפעילות הכלכלית העולמית, ובמשק הישראלי בפרט, תרמה לתוצאות העסקיות של הבנקים במהלך המחצית הראשונה של 2021, כפי שמתבטא ברווח הנקי שרשמה מערכת הבנקאות ברבעון זה של כ-9.8 מיליארד ש"ח (להרחבה, ראה פרק התוצאות העסקיות). רווחים אלו, נוכח עצירת חלוקת דיווידנדים, נצברו במלואם להון העצמי ובכך הביאו לגידול נאה בהון העצמי רובד 1 במערכת הבנקאות. כך, ההון העצמי רובד 1 במערכת גדל במחצית הראשונה לשנת 2021 בכ-13.8% במונחים

שנתיים, והסתכם בכ-138.4 מיליארד ש"ח (לוח 12). עליה זו בהון הביאה לכך שיחס ההון העצמי רובד 1 רשם שיפור קל בקרב כלל הקבוצות הבנקאיות, והוא נאמד בכ-11.3% בסך המערכת, לעומת 11.1% בדצמבר 2020 (לוח 12). בתוך כך, יחס ההון העצמי רובד 1 בכל אחד מהבנקים במערכת עומד מעל ליעד ההון המזערי שקבע הפיקוח על הבנקים, גם טרם ההקלות ההוניות שניתנו על רקע משבר הקורונה (כפי שפורסם בהוראת השעה אגב משבר הקורונה, הצפויה להיות בתוקף עד דצמבר 2021¹³). יחסי ההון הנאותים, המשקפים את איתנות הבנקים ואת יכולתם לתמוך בפעילות הכלכלית של המשק, לצד המגמה הגוברת של יציאה מהמשבר, הביאו את הפיקוח על הבנקים לקבוע כי אין מניעה שבנקים יבחנו חלוקת דיבידנד¹⁴ על בסיס גישה זהירה ושמרנית, הלוקחת בחשבון את רמת אי הוודאות של המשך משבר הקורונה והשלכותיו העתידיות. העמדה המעודכנת של הפיקוח על הבנקים היא שחלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק בשנת 2020 ובשנת 2021 אינה נחשבת כתכנון הון זהיר ושמרני.¹⁵

לצד העלייה בהון העצמי רובד 1, גם תיק האשראי במערכת הבנקאות צמח עם התאוששות הפעילות הכלכלית, והביא לכך שנכסי הסיכון במערכת גדלו במהלך המחצית בכ-10.2% (במונחים שנתיים). עיקר הגידול בנכסי הסיכון, מוסבר בגידול בחשיפה לתאגידים ולנדל"ן מסחרי, המשוקללים במשקל סיכון גבוה.¹⁶ גידול זה בחשיפה מסביר כ-76.9% מסך הגידול בנכסי הסיכון המשוקללים, והגידול בחשיפה להלוואות לדיוור (המשוקללים במשקל סיכון ממוצע של כ-53.8%), מסבירים עוד כ-25.5%¹⁷ מהגידול בנכסי הסיכון. על אף הגידול בחשיפה לענפים המשוקללים במשקל סיכון גבוה, משקל הסיכון הממוצע בחשיפה לאשראי ירד במעט. הסיבה לכך נובעת מגידול משמעותי בחשיפה לריבונות, שמשוקללת במשקל סיכון אפסי, שאף ירד עוד יותר במחצית זו¹⁸ (0.4% לעומת 0.6% בדצמבר 2021).

יחס ההון הכולל נשחק מעט במהלך המחצית, ונאמד בכ-14.3% לעומת 14.4% בדצמבר 2020 (לוח 12), על אף הגידול בבסיס ההון, וזאת משום שסך נכסי הסיכון גדלו בקצב מהיר יותר. ההסבר לשחיקת יחס ההון הכולל במקביל לעליית יחס ההון רובד 1 הוא קיטון ברכיבי ההון הנוספים (הון רובד 1 נוסף והון רובד 2), לאור המשך השחיקה ההדרגתית של מכשירי ההון שאינם כשירים להיכלל בהון הפיקוחי. עם זאת, נציין כי

¹³ ראה הודעה לתקשורת מיום ה-19 לספטמבר 2021 בנושא "הפיקוח על הבנקים פועל להארכת תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021 ומעדכן את מדיניותו בנושא הדיבידנד",

<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/19-09-2021.aspx>

¹⁴ שיעור החזקות הציבור במניות הבנקים הוא מעל ל-80%.

¹⁵ ראה הודעה לתקשורת מיום ה-19 לספטמבר 2021 בנושא "הפיקוח על הבנקים פועל להארכת תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021 ומעדכן את מדיניותו בנושא הדיבידנד",

<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/19-09-2021.aspx>

¹⁶ משקל הסיכון הממוצע בתאגידים עומד על כ-93.7%, ובנדל"ן המסחרי על 100.1%.

¹⁷ ישנם גורמים שפעלו לשלילה על הגידול בנכסי הסיכון, ולכן, השפעת הגורמים שצוינו לעיל על הגידול בחשיפה, מסתכמים לכדי מעל 100%.

¹⁸ סיבה מרכזית לירידת משקל הסיכון בחשיפה לריבונות, נובעת מכך שבנק הפועלים עבר לשימוש בחברה מדרגת אחת בלבד לצרכי מדידת הלימות ההון, במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה (החברה המדרגת שתישאר בשימוש היא חברת S&P). המעבר למדרגת יחידה, הוביל לירידה במשקל הסיכון בו משוקללות החשיפות לריבונות, דבר המתורגם להקלה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 במועד המעבר עבור בנק הפועלים.

בבנק דיסקונט ובבנק מזרחי גדל יחס ההון הכולל, זאת הודות לגיוס מכשירי חוב הכשירים להיכלל בהון רובד 2 (אג"ח CoCo's) של הבנקים לאורך המחצית.

יחס המינוף בסך מערכת הבנקאות נשחק מעט במחצית הראשונה לשנת 2021, ונאמד בכ-6.16%, לעומת 6.22% בדצמבר 2020 (לוח 13). עם זאת, ישנה מגמה מעורבת בין הבנקים, תוצאה של קצב גידול שונה בסך החשיפות של הבנקים: בעוד היחס נשחק בבנקים לאומי, פועלים ודיסקונט, על רקע גידול חד בסך החשיפות (גידול של כ-17.5% בממוצע בשלושת הקבוצות האלו, לעומת גידול ממוצע של 15% בשנת 2020 – שנת הקורונה, וכ-2% בשנים 2017 ו-2018), בקבוצות מזרחי והבינלאומי נרשם גידול מתון יותר בסך החשיפות (אך עדיין גבוה יחסית למגמה טרם המשבר). הגידול החד בסך החשיפות הוא תוצאה של המשך מגמת הגידול בפיקדונות הציבור (להרחבה בנושא הסיבות לגידול בפיקדונות הציבור במהלך משבר הקורונה ראו תיבה א-4 בסקירת מערכת הבנקאות לשנת 2020), שהיתרגמו לגידול בחשיפות הבנקים, הן על ידי העמדת אשראי והן על ידי הפקדת פיקדונות בבנק ישראל (המגדילים את החשיפה לריבונות).

התפתחות המאזן

המאזן המצרפי של מערכת הבנקאות גדל במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 בשיעור גבוה במיוחד של כ-13.0%¹⁹, והסתכם בכ-2,058 מיליארדי ש"ח (לוח 14), בהשוואה לכ-1,932 מיליארדי ש"ח בסוף שנת 2020. בנטרול מדד המחירים לצרכן ושע"ח עמד שיעור הגידול בסך המאזן על כ-12.6%. **בצד המקורות, המשיכה מגמת הגידול בפיקדונות הציבור**, בעיקר בגין פיקדונות בישראל לפי דרישה, כאשר במחצית הראשונה של שנת 2021 עמד שיעור הגידול על כ-15.3% והגידול בסעיף זה היווה רכיב עיקרי בצמיחת סך ההתחייבויות במערכת. **בצד הנכסים, שימש הגידול במקורות להרחבת תיק האשראי לציבור (נטו) בכ-11.7%**, וזה עמד על כ-1,199 מיליארדי ש"ח. נוסף על הגידול בתיק האשראי לציבור, חל גידול בתיק ניירות הערך של מערכת הבנקאות בשיעור של כ-4.2% (לוח 15), בעיקר במניות ובחלק מהבנקים גם באג"ח של ממשלות זרות. **יתרת הגידול בצד השימושים באה לידי ביטוי בגידול ביתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים במאזן מערכת הבנקאות (בכ-28.9%)** ונכון לסוף המחצית הנוכחית עומדת יתרה זו על סך של כ-532.7 מיליארדי ש"ח. ההון העצמי של מערכת הבנקאות גדל במחצית הראשונה של שנת 2021 בשיעור של כ-15.2% והוא עמד על כ-137.7 מיליארדי ש"ח.

אשר לפעילות החוץ-מאזנית של הבנקים, סך הערבויות וההתחייבויות למתן אשראי צמחו בתקופה הנסקרת בכ-11.8%, בדומה להתפתחויות במהלך שנת 2020, והסתכמו בכ-596 מיליארד ש"ח, המהוות כ-36.9% מיתרת סיכון האשראי הכולל במערכת הבנקאות, עלייה מתונה בהשוואה למשקל הממוצע בשנתיים האחרונות שעמד על כ-36.3%. הגידול בסך החשיפה החוץ-מאזנית במהלך המחצית הראשונה של

¹⁹ כל הנתונים בחלק זה מוצגים במונחים שנתיים.

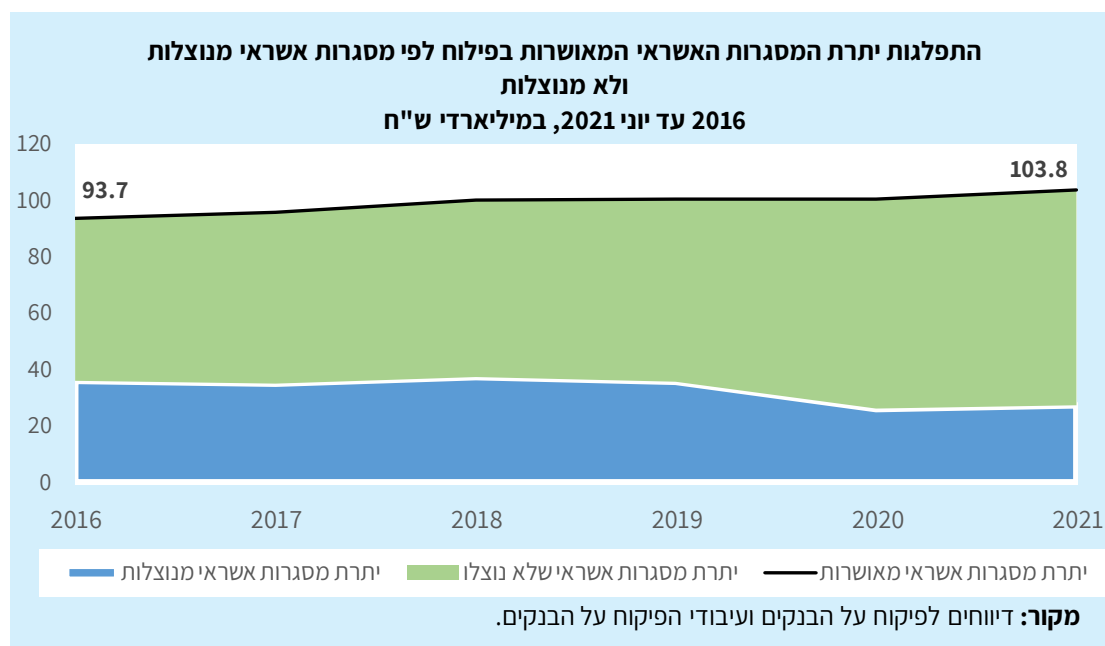
2021, מקורו בגידול בהתחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ובערבויות לרוכשי דירות, המסבירות כ-101% מסך הגידול. עם הגידול בהקצאת האשראי למגזרי הדיור והעסקים הגדולים בשנים האחרונות (להרחבה ראו פרק האשראי), בין היתר לליווי פרויקטים לפיתוח תשתיות לאומיות, בינוי ונדל"ן כמו גם במסגרת מתן אישורים עקרוניים למשכנתאות, ובמסגרת ערבויות חוק מכר, קיים פרק זמן בין מועד אישור ההתחייבויות למתן האשראי לבין מועד ביצוע האשראי בפועל. בין שתי נקודות זמן אלה מסווג האשראי כחוץ-מאזני, כך שישנו מתאם בין הגידול באשראי למגזרי פעילות העסקים הגדולים והדיור, לגידול בהתחייבויות הבלתי חוזרות למתן אשראי. עליה זו התקדזה חלקית עם ירידה ביתרת מסגרות כרטיסי האשראי המאושרות באותה תקופה; כפי שיורחב בהמשך.

יתרת מסגרות האשראי המאושרות²⁰ במערכת הבנקאות במחצית הראשונה של שנת 2021 גדלה בכ- 6.4% ועמדה על כ-103.8 מיליארד ש"ח (איור 9). גידול זה מוסבר ברובו (כ-62%) מגידול ביתרת מסגרות האשראי הלא מנוצלות (שגדלו בכ-5.4% בתקופה זו) כאשר היתר מוסבר על-ידי גידול ביתרת מסגרות האשראי המנוצלות (שגדלו בכ-9.4% בתקופה זו).

²⁰ סך יתרת מסגרות האשראי המנוצלות והלא מנוצלות.

איור 9 – גידול בסך יתרת מסגרות האשראי המאושרות, נובע בעיקר מגידול ביתרות האשראי הלא

מנוצלות

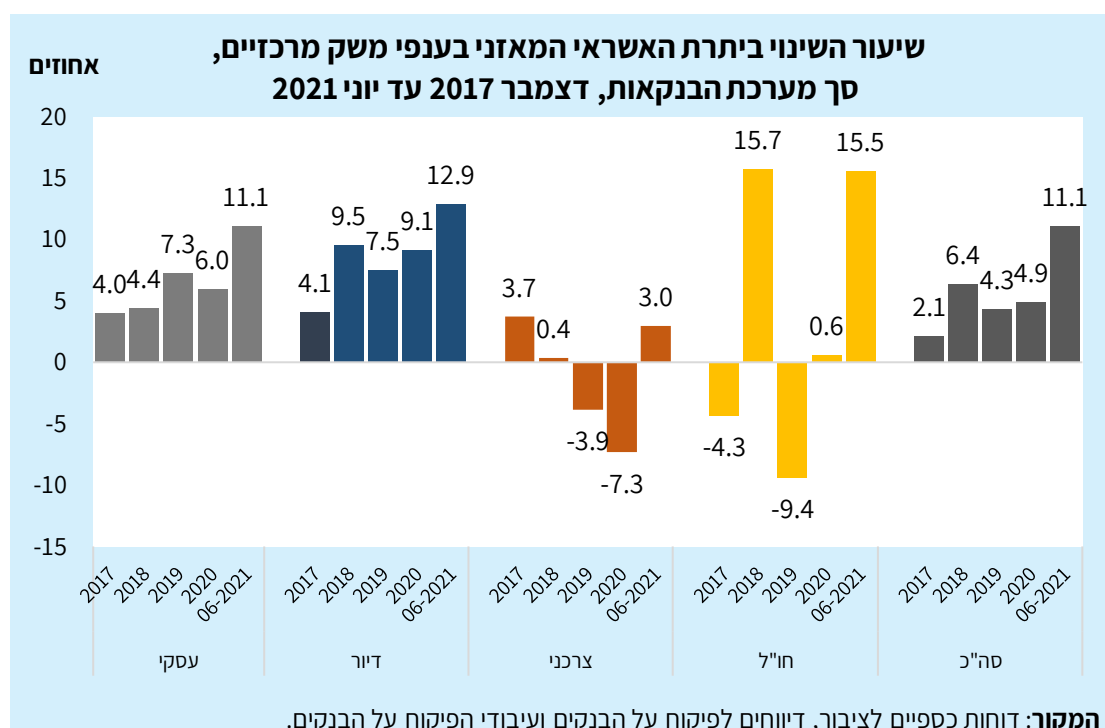

תיק האשראי וסיכון האשראי

תיק האשראי של מערכת הבנקאות גדל בשיעור גבוה במהלך שנת 2021 (כ-11.1%²¹ בהשוואה ל-4.6% בממוצע בשנתיים האחרונות; איור 10). הצמיחה נבעה בעיקרה מגידול באשראי העסקי (שהושפע ברובו מענפי הבינוי והנדל"ן), ובאשראי לדיור, שהיוו מעל ל-70% מסך צמיחת התיק במהלך השנה. בנוסף, במחצית זו, לראשונה משנת 2019, נרשמה צמיחה באשראי הצרכני (3%). כמו כן, נרשם שיפור במדדי איכות האשראי, זאת לאור התאוששות הפעילות הכלכלית, שפעלו בין היתר לקטון ביתרת האשראי בדחייה. עם זאת, השפעות המשבר, ואי הוודאות המתמשכת לגבי המשך ההתפרצויות, שעלולות להביא לפגיעה נוספת בכלכלה, עדיין מתבטאות במדדי איכות האשראי שטרם שבו לרמתם ערב המשבר.

²¹ במונחים שנתיים.

איור 10 - שיעורי צמיחה גבוהים באשראי העסקי ובאשראי לדיור

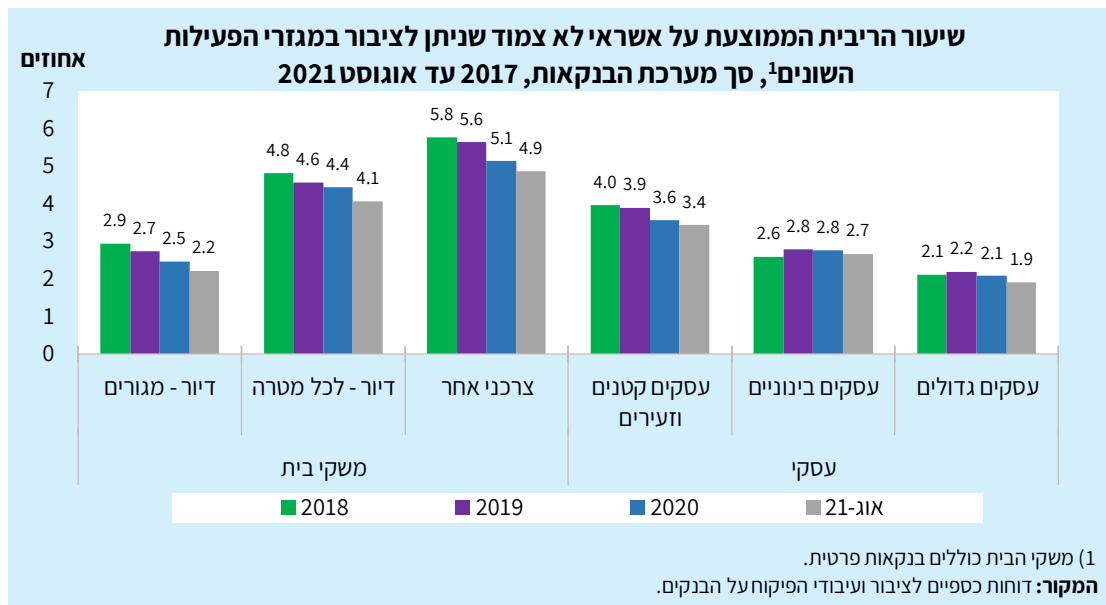

משקי בית

אשראי צרכני

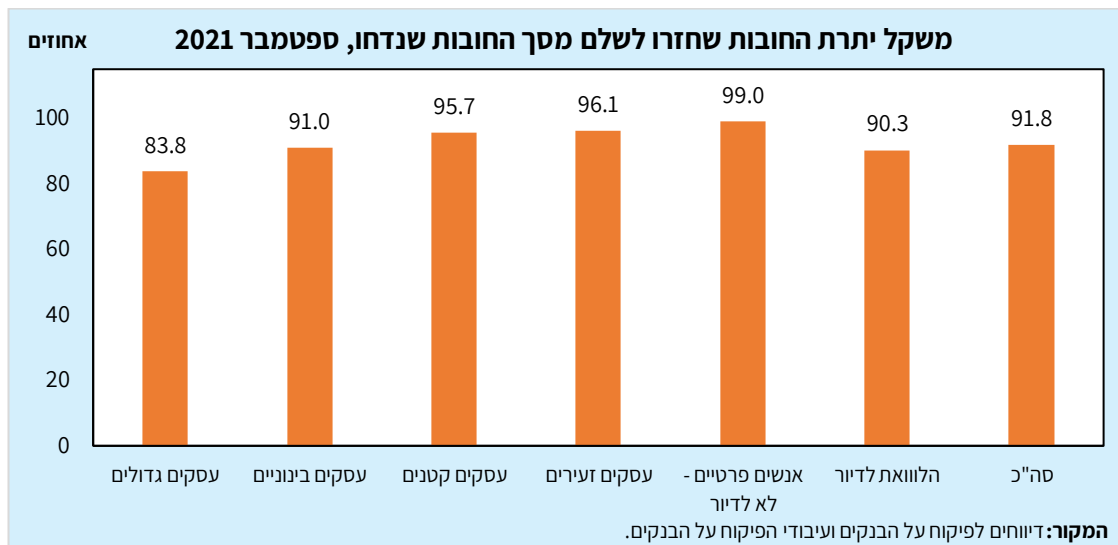
לראשונה משנת 2019, נרשמה צמיחה באשראי הצרכני (3%), מגמה זו אפיינה את מרבית הבנקים. בנק ירושלים, בנק לאומי והבנק הבינלאומי הובילו את המגמה (9.9%, 6.8% ו-6.6% בהתאמה) ואילו בבנק הפועלים חלה ירידה של 2% ביתרת האשראי הצרכני. הגידול באשראי הצרכני לווה בירידה בשיעור הריבית (שיעור חודשי ממוצע של 4.86% בששת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה לשיעור חודשי ממוצע של 5.14% במהלך שנת 2020; איור 11). הירידה בשיעור הריבית נובעת, ככל הנראה, מירידה בעלויות הגיוס של המקורות הבנקאיים, התאוששות המשק ממשבר הקורונה, ומשיפור באיכות התיק. הגידול באשראי וירידת שיעור הריבית הובילו לירידה משמעותית במרבית הבנקים במרווח מפעילות באשראי הצרכני (פרט לבנק מזרחי, בו לא נרשם שינוי מהותי; לוח 6).

איור 11 - המשך מגמת הירידה בשיעור הריבית הממוצעת

השיפור במצב הכלכלה, הביא להטבה במדדי האשראי הצרכני (לוח 7). כך, נרשמה הכנסה בסעיף ההוצאה להפסדי אשראי בשיעור של -0.85% מסך יתרת האשראי, זאת בהשוואה לשיעור הוצאה של 1.06% במהלך שנת 2020. עיקר ההכנסה, מקורה בקיטון בהוצאה הקבוצתית, שנבע, בין היתר, **מכך שכ-99% מהאשראי הצרכני שנדחה לאורך המשבר חזר לשלם, נכון לחודש ספטמבר 2021** (איור 12).

איור 12 - רוב מוחלט של החובות שנדחו חזרו לשלם

יתרת מסגרות האשראי המאושרות בקרב אנשים פרטיים (מסגרות בחשבון עובר ושב) נותרה יציבה יחסית, והיא עומדת על סך של כ-41.1 מיליארדי ש"ח בסוף המחצית הראשונה של שנת 2021. לראשונה מאז תחילת משבר הקורונה. ניכרת עליה בירת מסגרות האשראי המנוצלות בקרב אנשים פרטיים, והיא עומדת על סך של כ-9.3 מיליארדי ש"ח, המשקף שיעור גידול של כ-10.4% (במונחים שנתיים) בתקופה הנסקרת, ומוסברת בעיקרה על-ידי חשבונות המשיכים לקטגוריית ההכנסה²² הגבוהה ביותר (קטגוריה ה'). בהתאם, חל קיטון בירת מסגרות האשראי שאינן מנוצלות, והיא עומדת על סך של 31.7 מיליארדי ש"ח בתקופה זו.

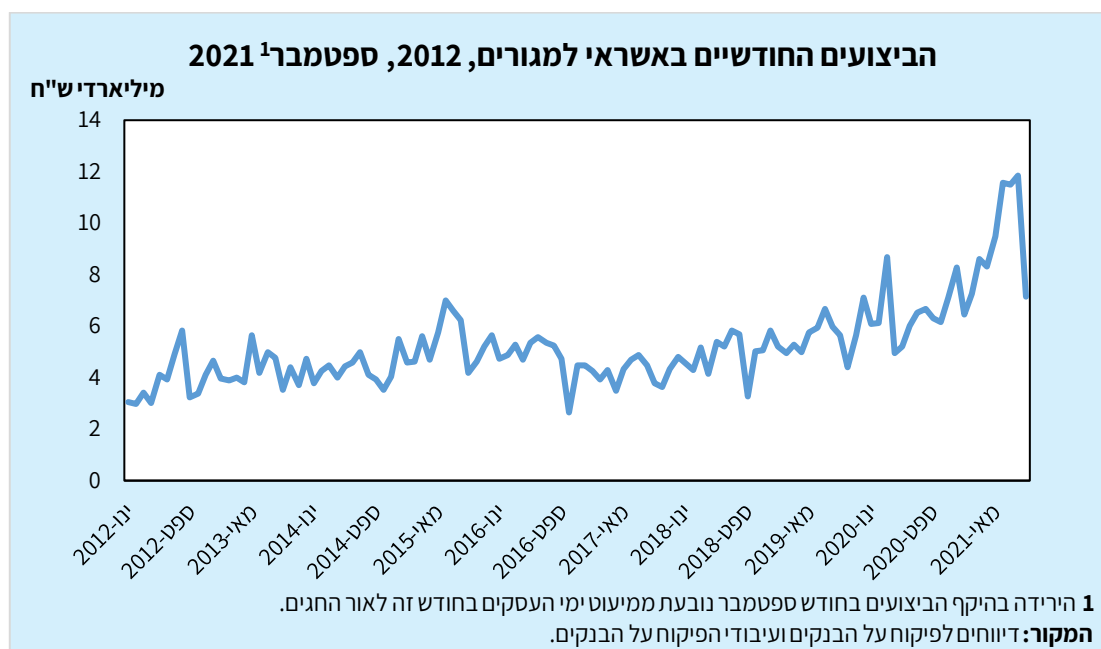
יתרת המסגרות המאושרות בכרטיסי האשראי הבנקאיים קטנה בכ-20.8%, והיא עומדת על כ-55.4 מיליארדי ש"ח בסוף המחצית הראשונה של שנת 2021. קיטון זה נובע מחובת שני הבנקים הגדולים במערכת לצמצם את מסגרות כרטיסי האשראי המאושרות כחלק מרפורמת "שטרם" להגדלת התחרות במערכת הפיננסית.

דוור

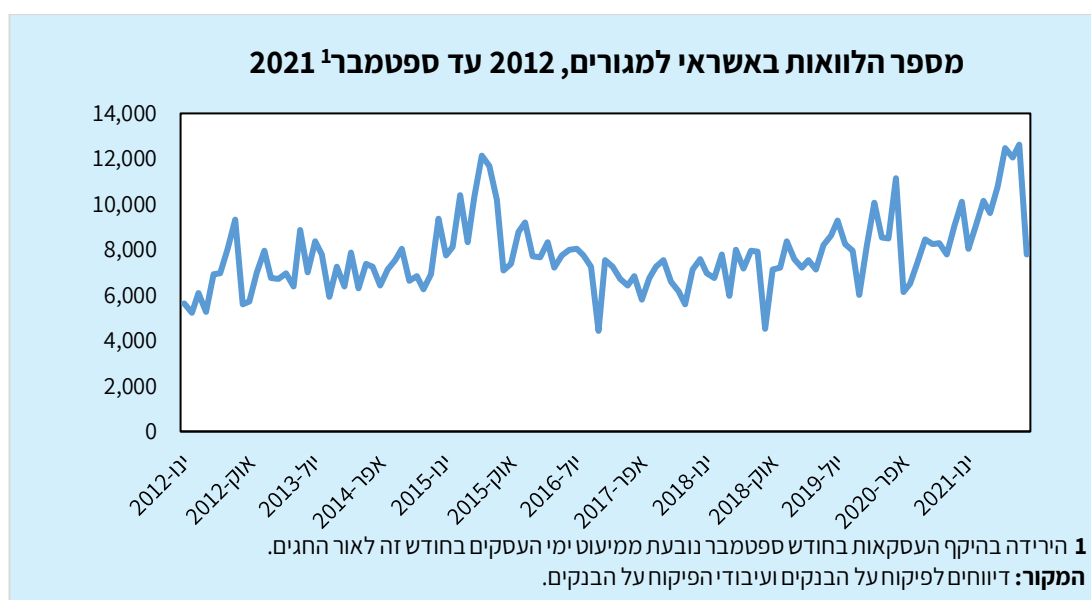
בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הועמד אשראי בסך של 82.2 מיליארדי ש"ח, ומספר העסקאות עמד על כ-93 אלף, גידול של 45%, ו-26% בהתאמה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (איורים 13-14).

²² קטגוריית הכנסה מסווגים לחמש קבוצות, א' עד ה', כשא' היא הקבוצה עם ההכנסה הנמוכה ביותר וה' הקבוצה עם ההכנסה הגבוהה ביותר. לפירוט נוסף ראו הוראות דיווח לפיקוח מספר 836.

איור 13 - במהלך שנת 2021 נרשם שיא בהיקף הביצועים

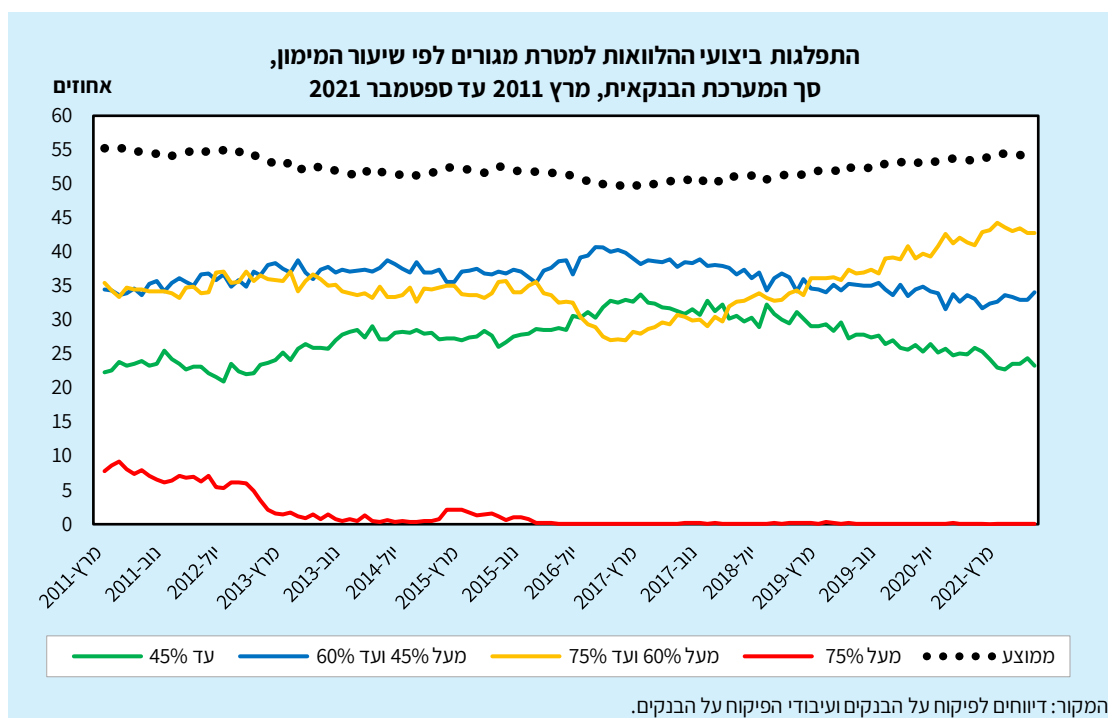

איור 14 - במהלך שנת 2021 נרשם שיא במספר ההלוואות למטרת מגורים

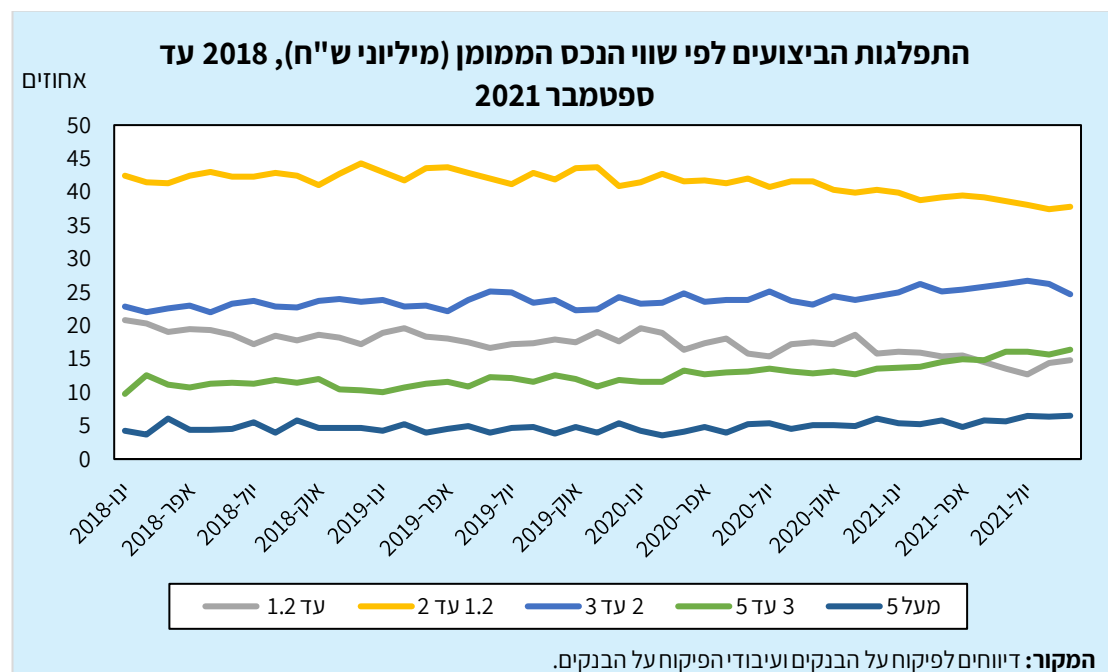

הביצועים במהלך השנה מאופיינים בשיעורי מימון גבוהים מעט יותר (איור 15) וברכישת נכסים יקרים יותר (איור 16). התפתחויות אלה, פעלו לעלייה בגובה ההלוואה הממוצעת לשנת 2021 (איור 17), שעומדת על כ- 881 אלפי ש"ח נכון לחודש ספטמבר 2021, עלייה של 13%, בהשוואה לממוצע בשנת 2020.

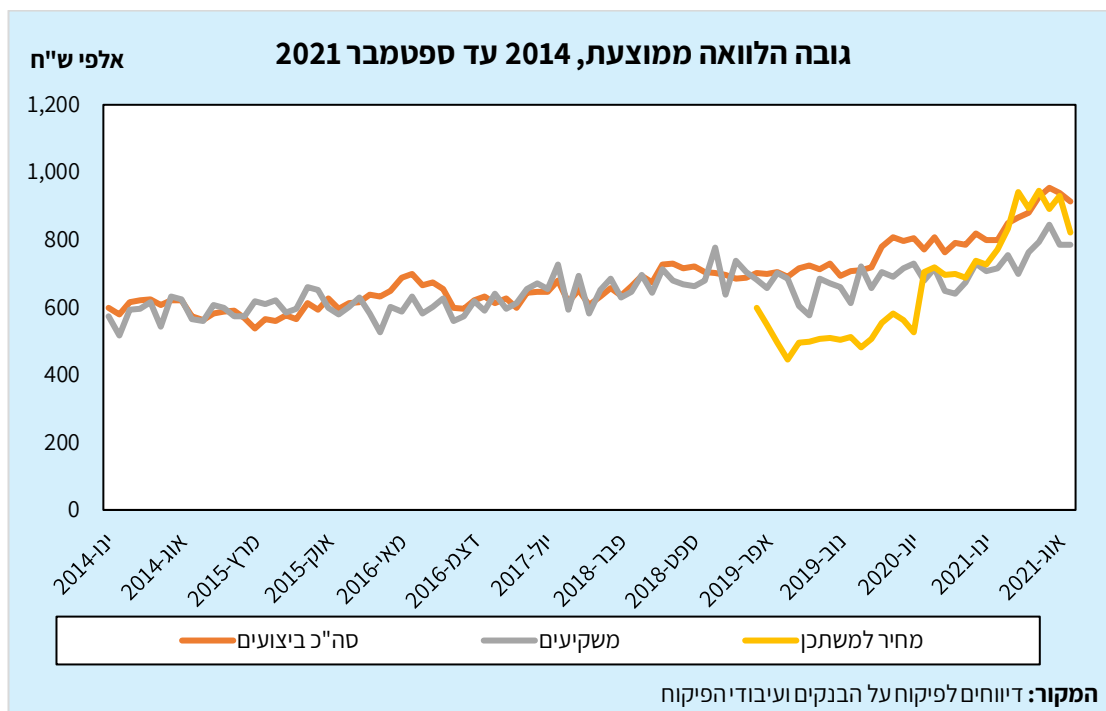
איור 15 - עלייה במשקל הלווים בשיעורי מימון גבוהים (60%-75%)

איור 16 - עלייה בשווי הנכס הממומן

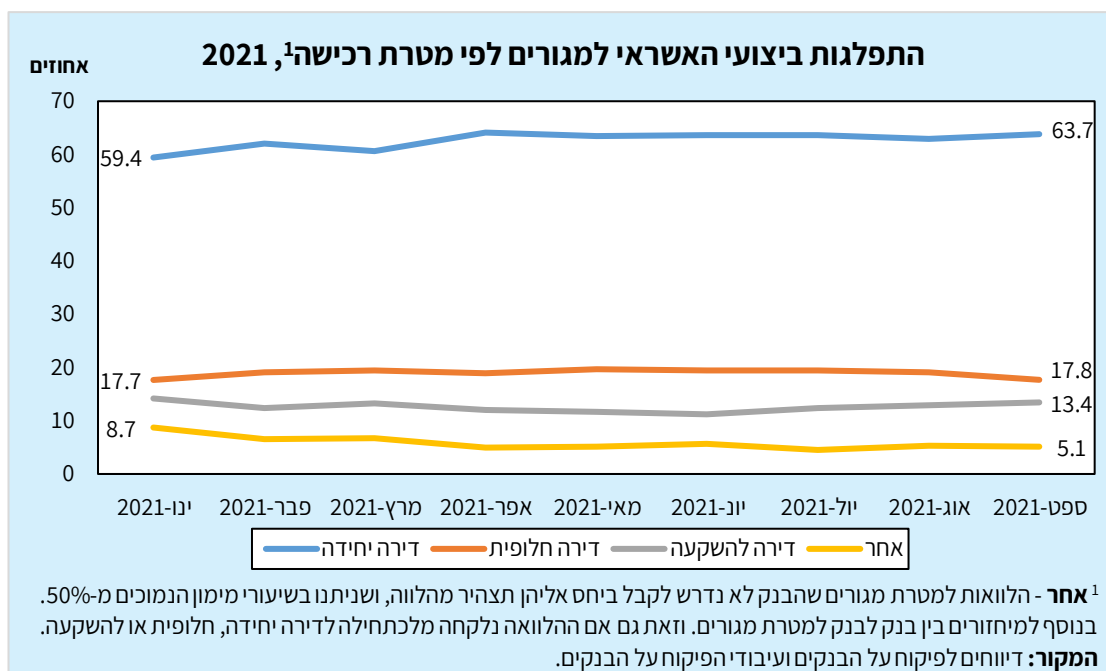
איור 17 - עלייה של 12% בגובה ההלוואה הממוצעת במהלך השנה

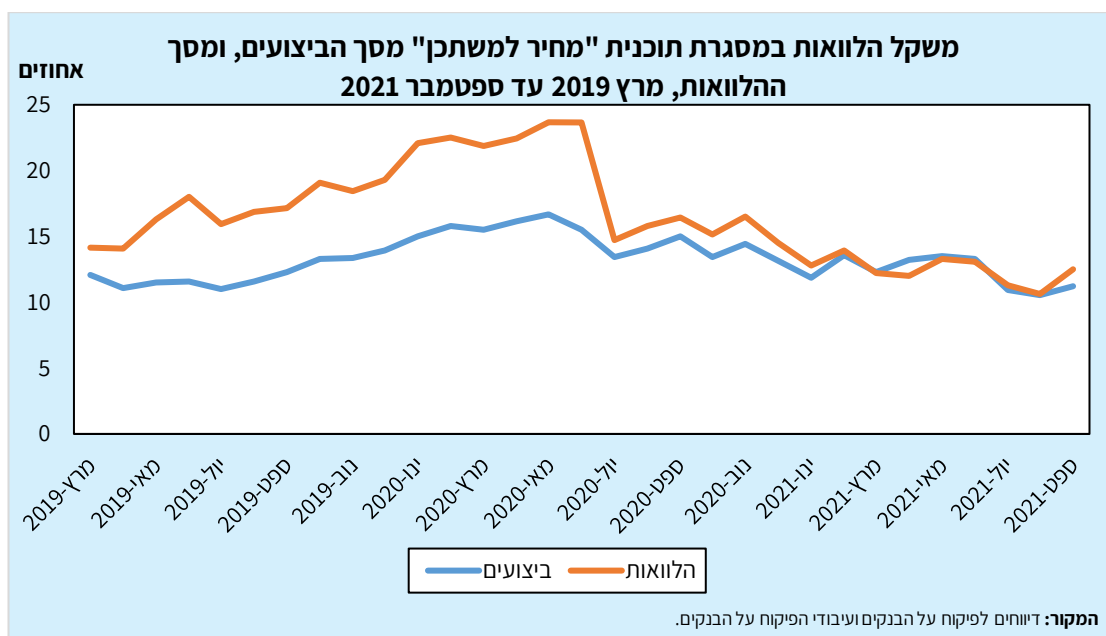
העלייה בפעילות באשראי למגורים נצפתה על פני כל מטרות הרכישה, ובפרט בקרב **רוכשי דירה ראשונה**, **ומשפרי הדיור שמהווים מעל ל-80% מסך האשראי שהועמד מתחילת השנה (איור 18)**. בתוך כך, נרשמה ירידה במשקלם של לווים במסגרת מחיר למשתכן, שהיוו כ-12% מסך הביצועים ומסך העסקאות במהלך השנה, קיטון של כ-3 נקודות אחוז, ו-7 נקודות אחוז בהתאמה, בהשוואה לממוצע בשנת 2020 (איור 19).

איור 18 - רוכשי דירה ראשונה, ומשפרי הדיור מהווים למעלה מ-80% מסך האשראי שהועמד

מתחילת השנה

איור 19 - ירידה במשקל האשראי שהועמד במסגרת תכנית "מחיר למשתכן"

במהלך השנה נרשמה עלייה מתונה במשקל המשקיעים באשראי למגורים, בהשוואה לעליית משקל המשקיעים בעסקאות בשוק הדיור, במיוחד לאחר הורדת מס הרכישה בסוף חודש יולי 2020^{23,24} (איור 20). בתוך כך, החל מחודש אוגוסט 2020, התרחב הפער בין משקל המשקיעים בשוק הדיור לבין משקל

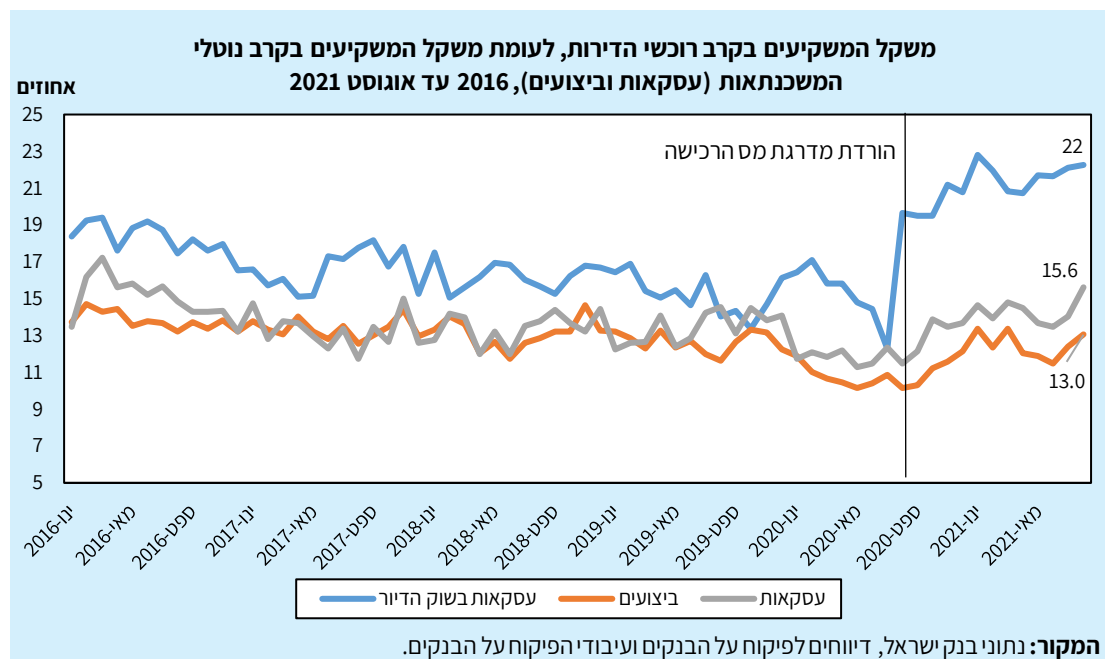
²³ <https://www.gov.il/he/departments/news/sa-29072020-1>

²⁴ סקירת ענף הנדל"ן למגורים לרבעון הראשון 2021, אוגוסט 2021

המשקיעים בשוק האשראי למגורים, ועמד במומצע על כ-8 נקודות אחוז לעומת 3 נקודות אחוז טרם הורדת מס הרכישה. פער זה מבטא למעשה עסקאות רכישה של משקיעים ללא צורך באשראי בנקאי.

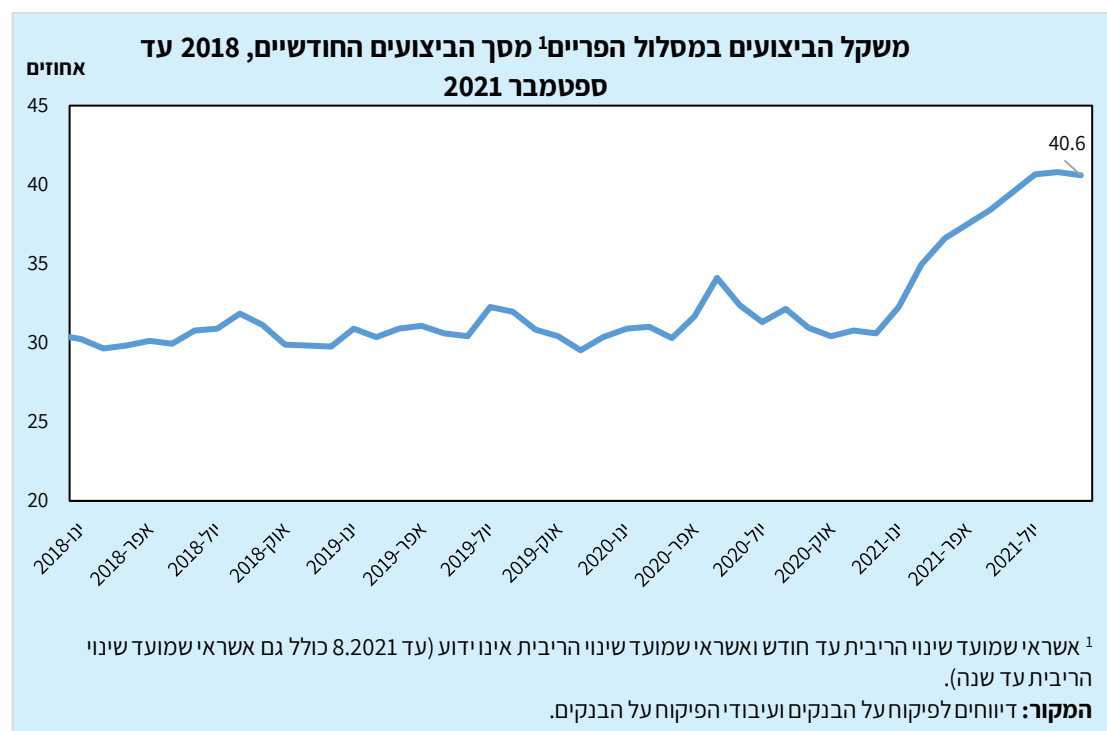
איור 20 - התרחבות הפער בין משקל המשקיעים בשוק האשראי לדיור לבין משקל המשקיעים השוק

האשראי למגורים

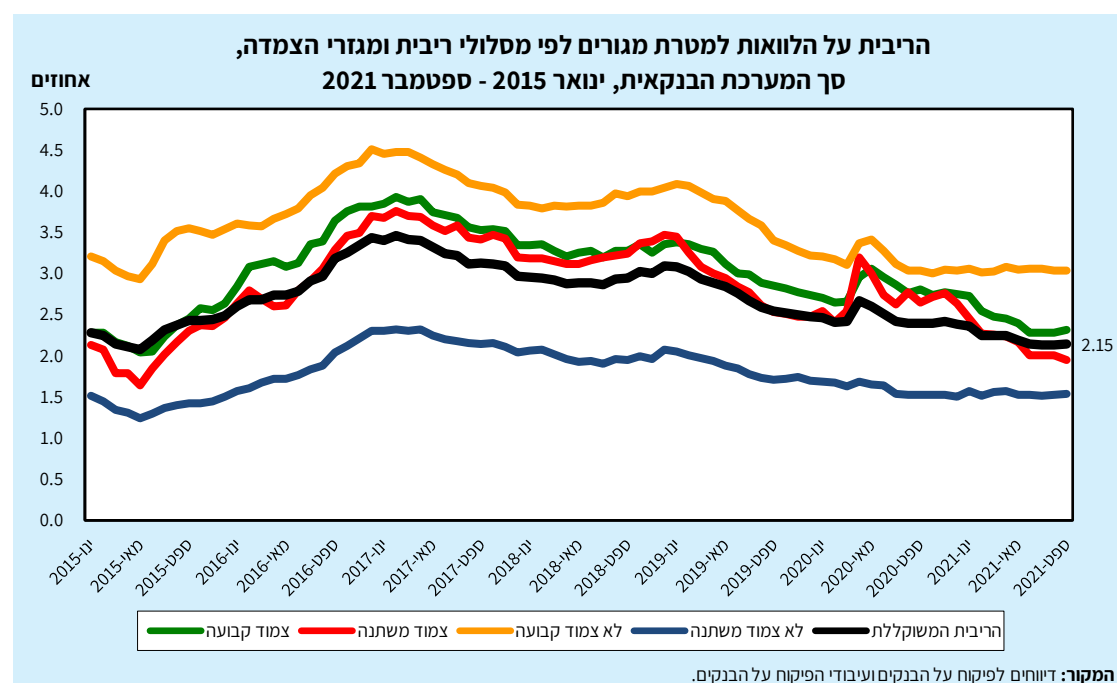

בחודש ינואר 2021, שוחררה מגבלת הפריים, שהגבילה את משקל הרכיב צמוד הפריים בהלוואה משליש לשני שלישים. צעד זה פעל לעליית משקל המסלול המשתנה הלא צמוד, שעיקרו מועמד במסלול הפריים, בסך הביצועים בכ-8 נקודות אחוז בהשוואה לסוף שנת 2020, לשיעור של 40.6% (איור 21). העלייה במשקל רכיב הפריים פעלה להמשך מגמת הירידה של שיעור הריבית על האשראי למגורים, ונכון לחודש ספטמבר 2021, שיעור הריבית המשוקללת על המשכנתאות עמד על 2.15%, ירידה של 27 נקודות בסיס בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ההתפתחויות במדד המחירים, והציפיות לעלייה בשיעורי האינפלציה בשנים הקרובות, מיתנו את הירידה בשיעור הריבית במסלולים הלא צמודים בהשוואה למסלולים צמודי המדד. כך, שיעור הריבית במסלול הקבוע הלא צמוד נותר ללא שינוי בהשוואה לדצמבר 2020 (שיעור של 3.03%). לעומת זאת, שיעור הריבית במסלול הקבוע צמוד המדד (2.31% בחודש אוגוסט 2021), רשם ירידה של 44 נקודות בסיס בהשוואה לדצמבר 2020 (איור 22).

איור 21 - עלייה במשקל מסלול הפריים בביצועים החדשים, לאור שחרור "מגבלת הפריים"

איור 22 - העלייה במשקל רכיב הפריים פעלה להמשך מגמת הירידה של שיעור הריבית

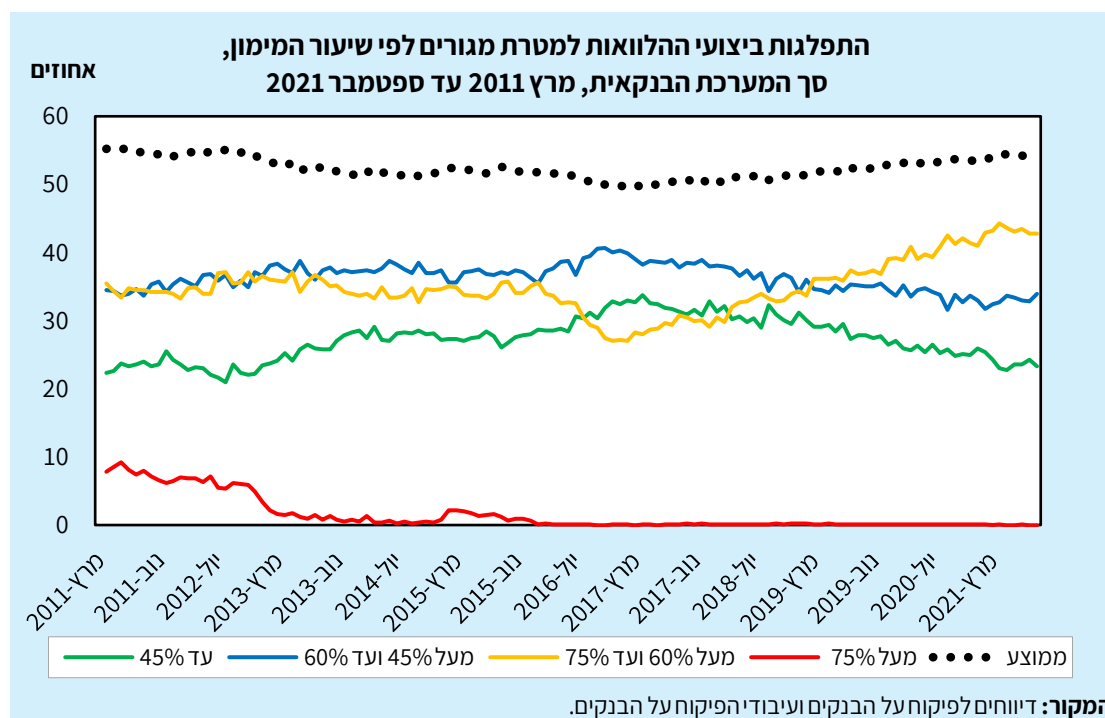

שיעור הריבית הנמוך, בנוסף לשינויים הרגולטורים, תרמו לגידול בהיקף מיחזור המשכנתאות. כך, במהלך השנה, היקף המיחזורים (חיצוניים ופנימיים) גדל בכ-16% בהשוואה לשנת 2020 (16.5 מיליארדי ש"ח במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021). בנוסף, נרשמה עלייה של 48% בהקיפי הפירעונות המוקדמים (כ-27.6 מיליארדי ש"ח) בהשוואה לחודש ספטמבר 2020. עם זאת, נציין כי במהלך שנת 2021, משקל המיחזורים (פנימיים וחיצוניים) מסך האשראי למטרת מגורים (17.5%), קטן בהשוואה לשנת 2020 (21%), בין היתר בעקבות מיחזורים שהיוו סוג של מתווה חליפי שהמערכת התאימה ללקוחות מסוימים.

איכות תיק האשראי לדיור

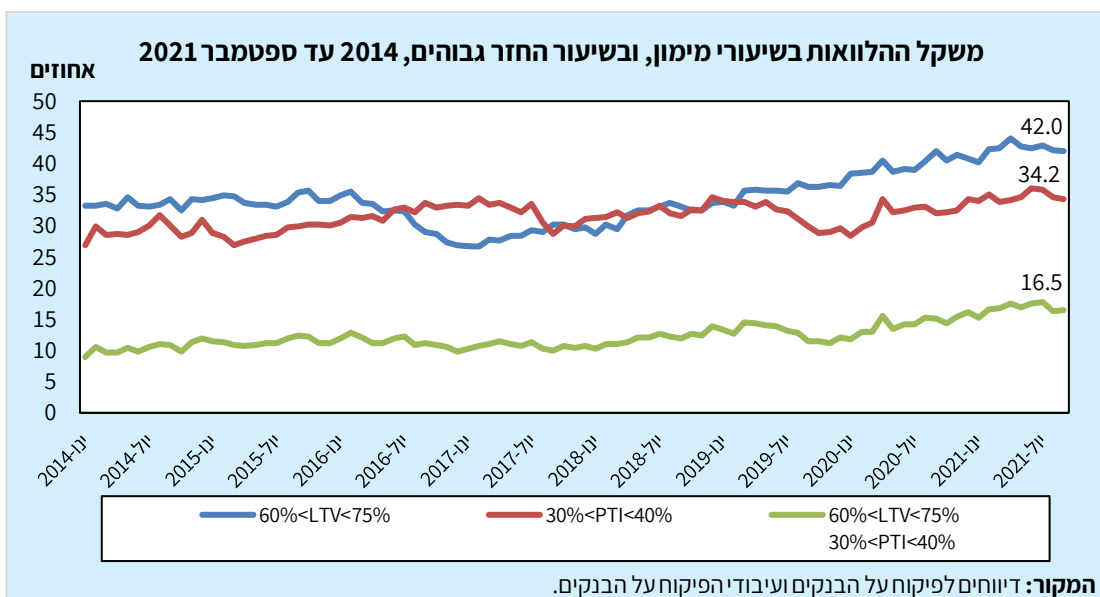
הצמיחה באשראי למגורים לוותה בירידה קלה במדדי איכות תיק האשראי לדיור. במהלך השנה נרשמה עלייה בשיעור המימון הממוצע בביצועים החדשים לרמה של 54%, גידול של חצי נקודת אחוז בהשוואה לסוף שנת 2020. עלייה זו, מקורה בגידול בשיעור האשראי שהועמד בשיעורי מימון גבוהים (60%-75%), שהיווה כ-43% מסך האשראי שהועמד מתחילת השנה, זאת בהשוואה ל-40.4% בממוצע בשנת 2020. בנוסף, נרשמה עלייה קלה בתקופה הממוצעת לפירעון, שבמהלך שנת 2021 עמדה על ממוצע של כ-22.7 שנים, בהשוואה ל-22.4 שנים בממוצע במהלך שנת 2020. כמו כן, נרשמה עליה קלה בשיעור ההחזר מההכנסה (26.5% בממוצע במהלך שנת 2021 בהשוואה ל-26.3% בממוצע במהלך שנת 2020; איור 23), שמהווה את המדד העיקרי ליכולת הלווה לספוג זעזועים בהכנסתו, ולעמוד בהחזרי ההלוואה. **על אף מגמות אלה, חשוב להדגיש כי איכות תיק האשראי לדיור טובה, גם בראייה בינלאומית** (להרחבה ראו תיבה בנושא שוק האשראי לדיור בהשוואה בינלאומית).

איור 23 - שיעור החזר מההכנסה הממוצע נותר נמוך

עם זאת, בשנים האחרונות, ובחצי השנה הראשונה של שנת 2021 בפרט, ניכרת מגמת עלייה במשקל ההלוואות שניתנו בשיעורי מימון גבוהים (60%-75%), ובשיעורי החזר מהכנסה גבוהים (30%-40%). כך, שיעור הלוואות אלה מסך הביצועים, עמד על 16.5%, עלייה של 2.5 נקודות אחוז בהשוואה לממוצע בשנת 2020, ועלייה של 4 נקודות אחוז בהשוואה לממוצע בשנת 2019 (איור 24).

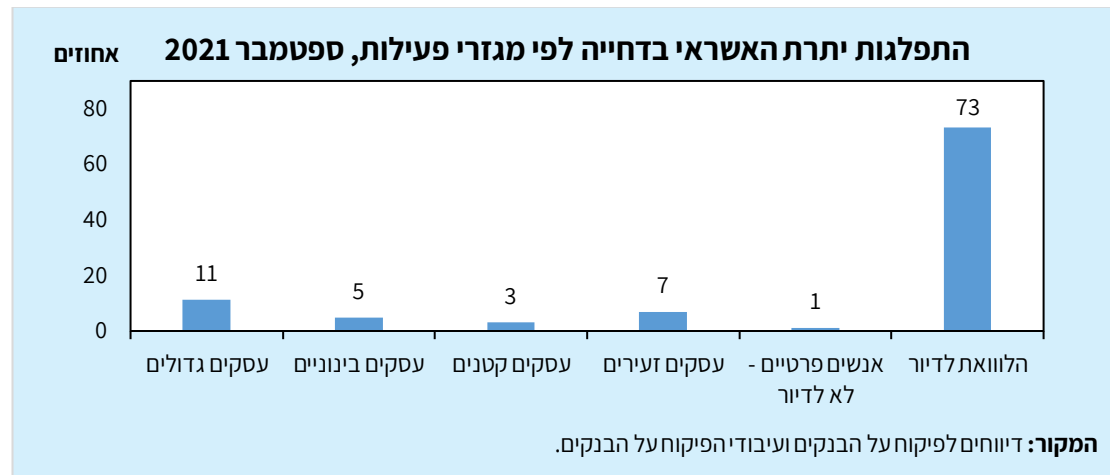
איור 24 - עלייה במשקל ההלוואות שניתנו בשיעורי מימון גבוהים, ובשיעורי החזר מהכנסה גבוהים

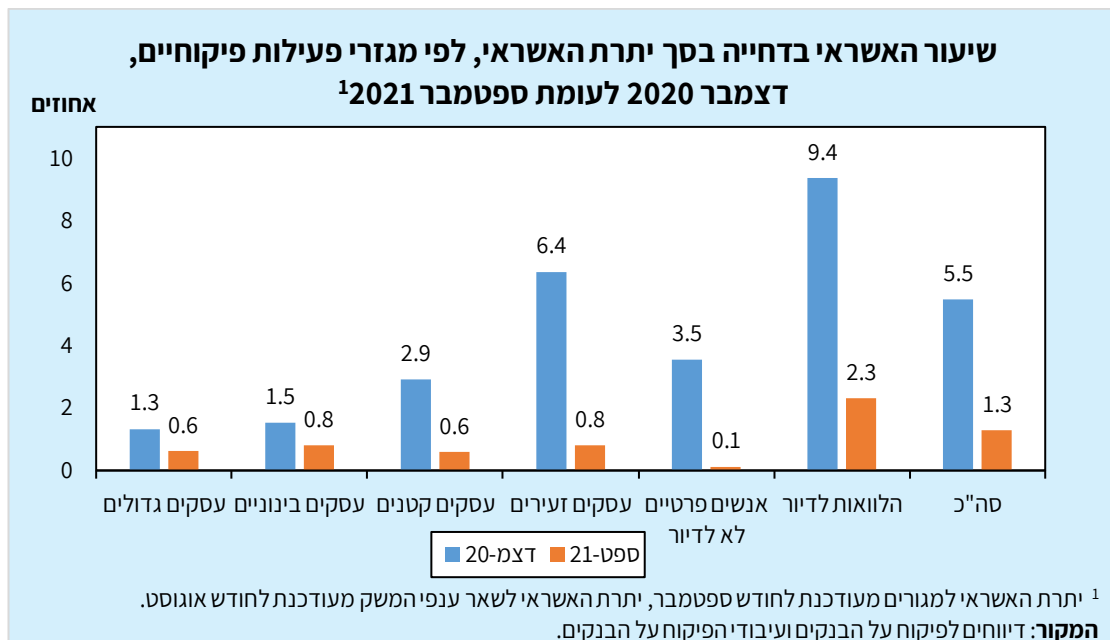
בשנה האחרונה האשראי בדחייה היווה את אחד ממוקדי הסיכון העיקריים בתיק האשראי הבנקאי, כשעיקר האשראי שנותר בדחייה הוא האשראי לדיור (כ-73% מסך האשראי בדחייה נכון לספטמבר 2021; איור 25). עם זאת, נמשכת מגמת הירידה בהיקפי האשראי בדחיית תשלומים, ונכון לחודש ספטמבר

2021, משקל האשראי בדחייה בסך האשראי לדיור (כולל לכל מטרה), עומד על 2.3% בלבד (לעומת 9.4% בסוף שנת 2020; איור 26). במסגרת זו, יש לציין כי מתווה הדחייה של החזרי המשכנתאות אפשר דחייה חלקית לתקופות ממושכות יותר מאשר במגזרי הפעילות האחרים, בשל גובה ההחזרים המשמעותי יותר באשראי זה, דבר המסביר את שיעור דחיות גבוה יותר באשראי לדיור.

איור 25 - עיקר האשראי בדחייה נכון לספטמבר 2021 הוא האשראי לדיור

איור 26 - נמשכת מגמת הירידה בהיקפי האשראי בדחייה

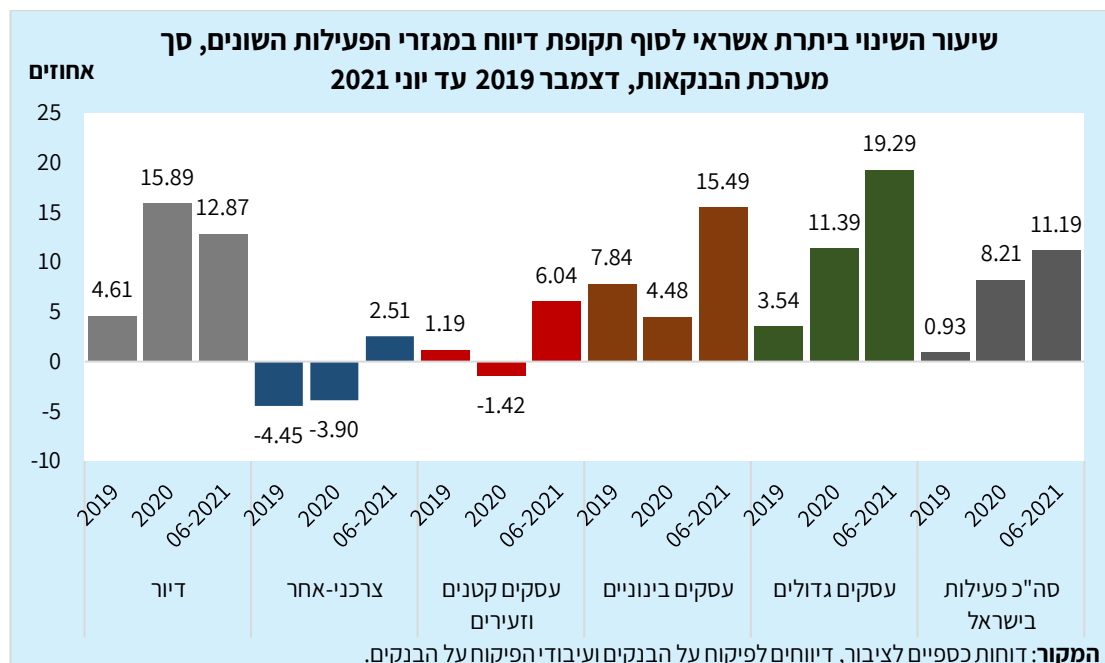

מגזר עסקי

הצמיחה באשראי העסקי בשני הרבעים הראשונים של שנת 2021 עומדת על 13.7% (איור 27, לוח 8). עיקר הצמיחה נובעת ממגזר העסקים הגדולים (19.3%) והעסקים הבינוניים (15.5%). האשראי שהועמד למגזר העסקים הגדולים מהווה כ-46% מסך האשראי העסקי שניתן בחצי השנה הראשונה של שנת 2021 והיווה כ-64% מסך הצמיחה. הצמיחה במגזר העסקים הקטנים והזעירים (6%) מתרחשת על אף הירידה החדה

בהיקפי הפעילות בקרנות בערבות המדינה במהלך שנת 2021, עד כדי כך שיש בה כדי להעיד על מיצוי פעילות הקרנות. נכון לחודש יולי 2021, סך האשראי שהועמד בקרנות בערבות המדינה²⁵ עומד על מעט יותר מ-23 מיליארד ש"ח כאשר רובו המוחלט הועמד במהלך שנת 2020.

איור 27 - במהלך השנה נרשמה צמיחה משמעותית ביתרת האשראי

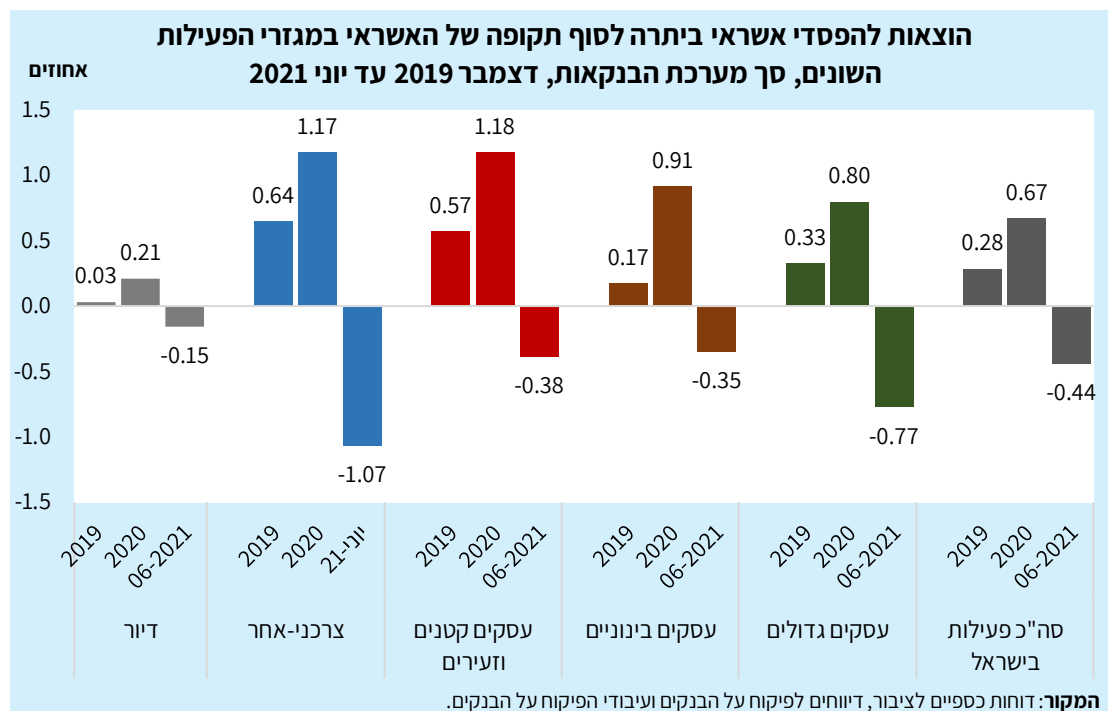
המרווח מפעילות אשראי למגזר לעסקי עומד נכון ליוני 2021 על שיעור של 2.54%, ירידה של יותר מ-30 נקודות בסיס בהשוואה לשנת 2020. המשך הירידה במרווח מפעילות אשראי נבעה בין היתר מהתגברות התחרות בשוק האשראי, הן בתוך מערכת הבנקאות, והן מצד האשראי החוץ בנקאי,²⁶ זאת לאור ההתאוששות המהירה של המשק מהמשבר (איור 11, לוח 9).

באשר לאיכות האשראי העסקי, עולה כי נרשמו הכנסות בסעיף ההוצאה להפסדי אשראי בכל מגזרי הפעילות השונים (איור 28), זאת לאחר שהבנקים רשמו הוצאות גדולות להפסדי אשראי בשנת 2020 בעיקר עם פרוץ משבר הקורונה. עם השיפור במדדים המקרו כלכליים, הבנקים הקטינו את יתרת ההפרשות להפסדי אשראי שהתבטאו בהכנסות אלו. כך, שיעור ההוצאה להפסדי אשראי במגזר העסקים הקטנים והזעירים ירד ברבעון השני של 2021 ל-0.38%, בהשוואה ל-1.18% בשנת 2020. במגזר העסקים הגדולים ירדה ההפרשה להפסדי אשראי מ-0.8% בשנת 2020 ל-0.77% ברבעון השני של 2021.

²⁵ להרחבה על פעילות ומאפייני הקרנות ראו פרק ד' בדוח בנק ישראל לשנת 2020.

²⁶ דוח היציבות הפיננסית, אוגוסט 2021, בנק ישראל.

איור 28 - עם השיפור בכלכלה מערכת הבנקאות רשמה הכנסות בסעיפי ההוצאה להפסדי אשראי

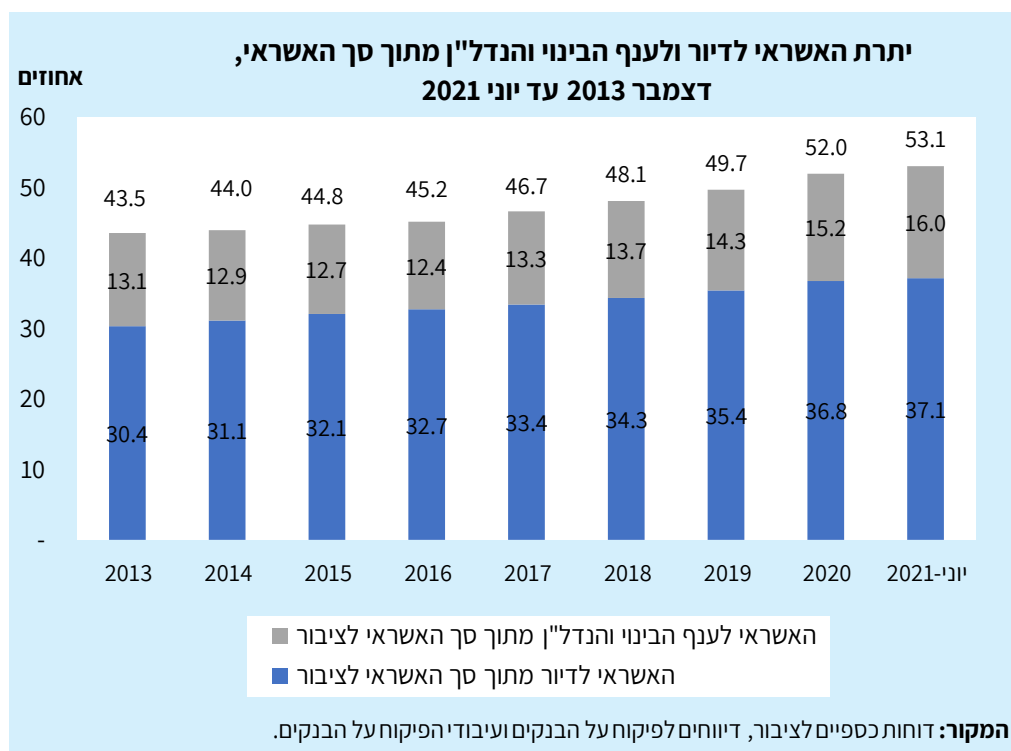

ענפי משק

האשראי לציבור גדל במהלך שני הרבעונים הראשונים של השנה בכ-11.1%, שיעור גבוה בהשוואה לממוצע בשנתיים האחרונות (שיעור צמיחה ממוצע של 4.6% בשנים 2019-2020). בדומה לשנים האחרונות, האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן, והאשראי לדיור הובילו את צמיחת התיק. האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן, שצמח בכ-22% במהלך השנה (לוח 10), המשיך להוביל את צמיחת האשראי המסחרי והיווה כ-70% מסך צמיחת התיק המסחרי במהלך השנה. בחינה של הפיקוח על הבנקים בנוגע להתפתחויות באשראי לענפי הבינוי והנדל"ן העלתה שהצמיחה המהירה בענף לוותה בהגדלת תאבון הסיכון ובהקלות בתנאי החיתום, בעלייה ברמת הסיכון ובירידה במרווחי האשראי של העסקאות החדשות. לנוכח התפתחויות אלו, הפיקוח על הבנקים דרש מהבנקים להגביר את תהליכי הניטור והבקרה על התפתחות הסיכונים, בפרט בעסקאות אשראי חדשות. בתוך כך, משקל האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן והאשראי לדיור מסך האשראי לציבור המשיך לגדול, ונכון ליוני 2021 עמד על 53.1% (לעומת 52% בסוף שנת 2020; איור 29). הפיקוח על הבנקים עוקב אחר ההתפתחויות ומנהל את הסיכונים העולים מהגידול בחשיפה לענפים אלו, באופן שוטף, בכדי לשמור על יציבות מערכת הבנקאות והכלכלה ככלל.

איור 29 - האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן והאשראי לדיור מסך האשראי לציבור מהווים למעלה מ-

50% מסך האשראי לציבור

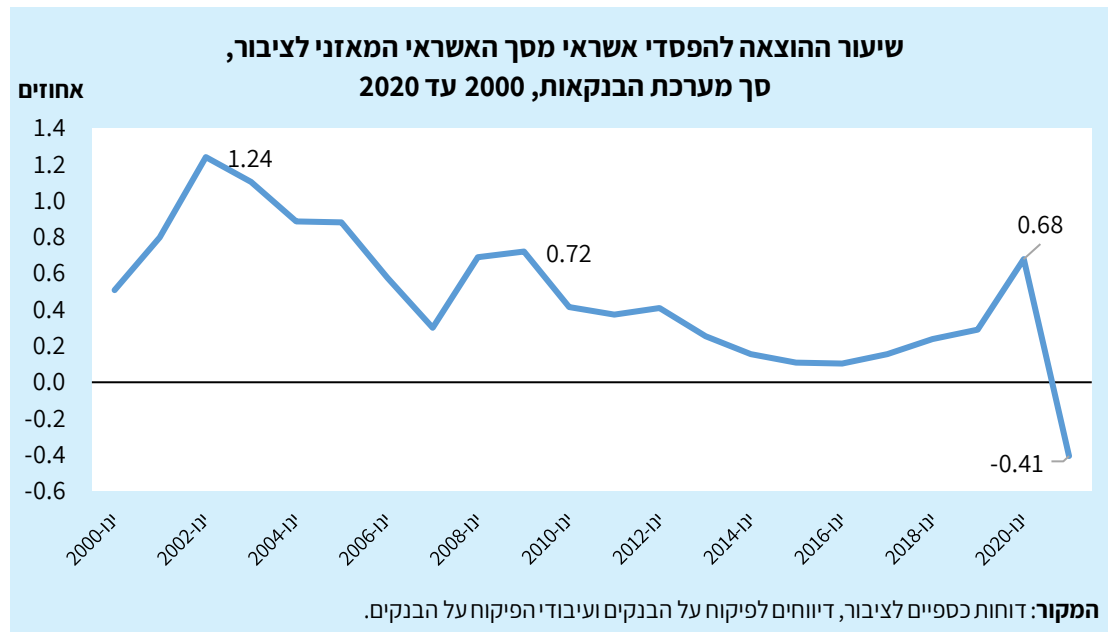
איכות אשראי

תיק האשראי הבנקאי ממשיך להתאושש מהשפעות המשבר. במהלך שני הרבעונים הראשונים של השנה נרשמה התאוששות במרבית מדדי איכות האשראי (לוח 11). כך, לאור חזרת הכלכלה לשגרה, והירידה בשיעורי האבטלה, כל הבנקים רשמו הכנסה בסעיף ההוצאה להפסדי אשראי (שיעור של 0.41%- במונחים שנתיים; איור 30). במחצית הראשונה רשמה מערכת הבנקאות הכנסה בהיקף של כ-2.5 מיליארדי ש"ח, כשליש מסך ההוצאה במהלך שנת 2020 (כ-7.8 מיליארדי ש"ח). הכנסה נרשמה הן בהוצאה הפרטנית שמקורה בקיטון בהוצאה ובגידול בהיקף הגביות, והן בהוצאה הקבוצתית שנובעת מהתאמות בשיעורי ההפרשה, לאור הירידה בהיקפי האשראי בדחייה (איור 26), והקיטון באשראי הבעייתי. עם זאת, שיעור יתרת ההפרשה בסך האשראי לציבור, ויחס הכיסוי²⁷ נותרו ברמה גבוהה בהשוואה לרמתם ערב המשבר (1.4%- ו-115.3% בהתאמה לעומת 1.2%- ו-88.3% בשנת 2019), ומעידים על כריות הפרשה נאותות של מערכת בנקאות, שכן התאוששות המשק טרם הושלמה ועדיין קיימת אי ודאות לגבי המשך ההתפרצויות, שעלולות לגרום לפגיעה נוספת בכלכלה.

²⁷ היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה.

איור 30 - לאור חזרת הכלכלה לשגרה נרשמה הכנסה בסעיף ההוצאה להפסדי אשראי במערכת

הבנקאות

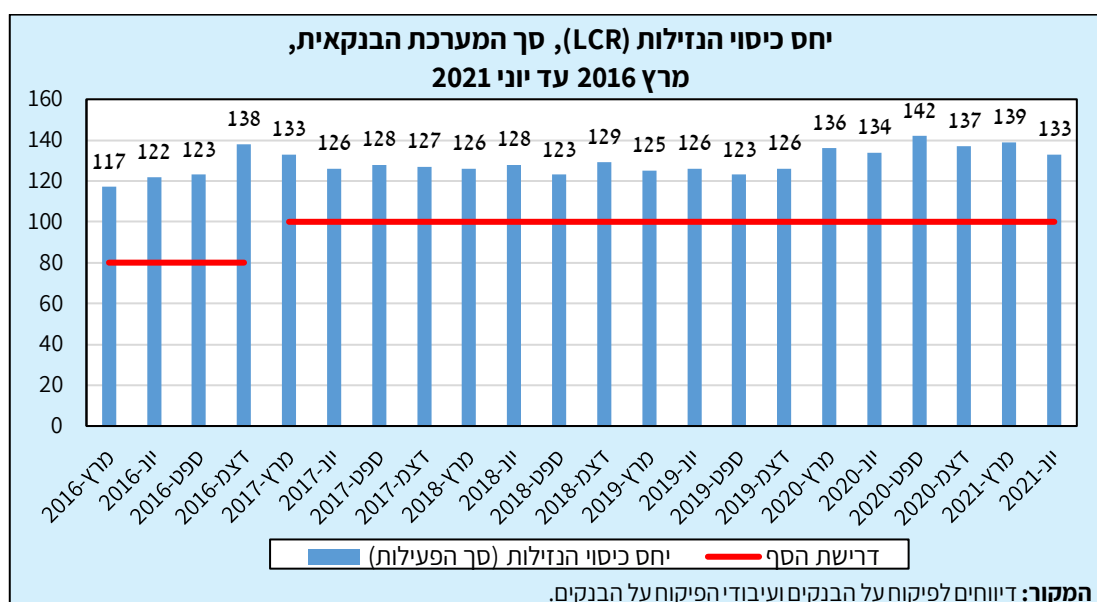

סיכון הנזילות

יחס כיסוי הנזילות (LCR, Liquidity Coverage Ratio)²⁸ בתאגידים הבנקאיים נשחק מעט ברביע השני של שנת 2021, אך ערכו המצרפי של היחס מוסיף להיות גבוה בהשוואה לטרומ משבר הקורונה, ונאמד בכ-133%, לעומת 137% בדצמבר 2020 ו-126% בדצמבר 2019 (איור 31). היחס גבוה מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים (100%). השחיקה הקלה ביחס מאפיינת את מרבית הבנקים במערכת.

²⁸ הממד יחס כיסוי הנזילות פותח בידי ועדת באזל במטרה לקדם את העמידות קצרת הטווח של פרופיל הנזילות בתאגידים הבנקאיים. היחס מראה מהי כמות הנכסים הנזילים האיכותיים שתאגידים צריכים להחזיק כדי לשרוד בתרחיש קיצון משמעותי שנמשך 30 ימים קלנדריים. יחס כיסוי הנזילות מורכב משני רכיבים: במונה – מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים (HQLA, High Quality Liquid Assets). מלאי זה בנוי משתי רמות של נכסים: רמה 1 – נכסים איכותיים שהיקף החזקתם אינו מוגבל; ורמה 2 – נכסים שהיקף החזקתם מוגבל ל-40% ממלאי הנכסים הנזילים האיכותיים. (רמה זו מחולקת לשתי רמות משנה: א2 ו-2ב; היקף החזקתם של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15%). במכנה – סך תזרים המזומנים היוצא נטו, דהיינו סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בתרחיש הקיצון בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי באותו תרחיש. את סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחשבים על ידי הכפלת היתרות של קטגוריות או סוגים שונים של התחייבויות מאזניות וחץ-מאזניות בשיעורי משיכתן הצפויים (run off או drawn down). את סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי מחשבים על ידי הכפלת היתרות של חייבים חוזיים (Contractual Receivables) בשיעורי קבלתן הצפויים בתרחיש, עד לרף מצטבר של 75% מסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי.

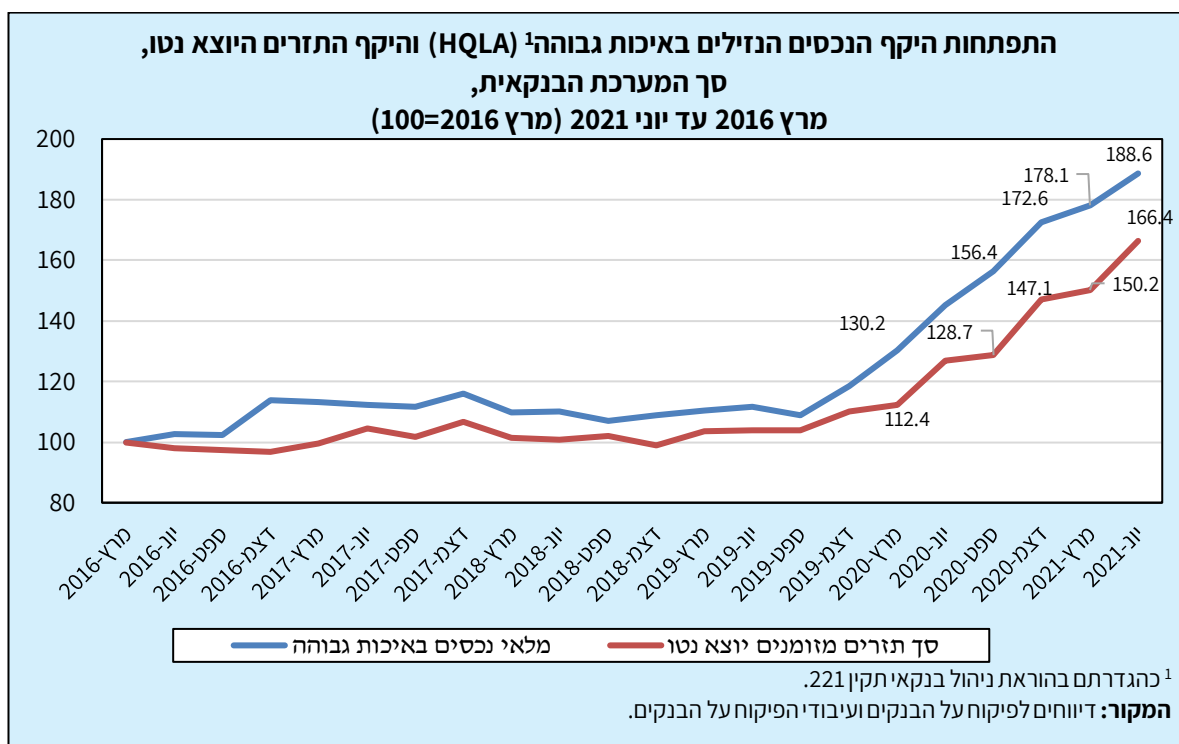
איור 31- הבנקים שומרים על יחס כיסוי הנזילות (LCR) גבוה מהדרישה המזערית

השחיקה ביחס התרחשה על אף המשך גידול מהיר במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA); עליה של 18.6% – במונחים שנתיים), נוכח עליה חדה יותר בתזרים היוצא נטו (עליה של 26.2% – במונחים שנתיים; איור 32). המשך הגידול המהיר בפיקדונות הציבור, שהחל בתחילת משבר הקורונה, הוא הגורם המרכזי שהביא לעלייה במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (בשל הגידול במזומנים ובפיקדונות בבנקים) ובתזרים היוצא נטו. כך, פיקדונות הציבור גדלו במחצית הראשונה של השנה בכ-15% במונחים שנתיים (כ-113.4 מיליארד ש"ח), הפיקדונות הסיטונאיים הלא פיננסיים גדלו בכ-24.5% במונחים שנתיים (כ-45 מיליארד ש"ח) והפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים גדלו בכ-30.7% במונחים שנתיים (כ-50 מיליארד ש"ח; איור 33). הפיקדונות במגזרים הסיטונאיים, משוקללים במסגרת אמידת היחס במקדמי משיכה יחסית גבוהים²⁹, מה שהביא לאותה עליה חדה כאמור בתזרים היוצא נטו.

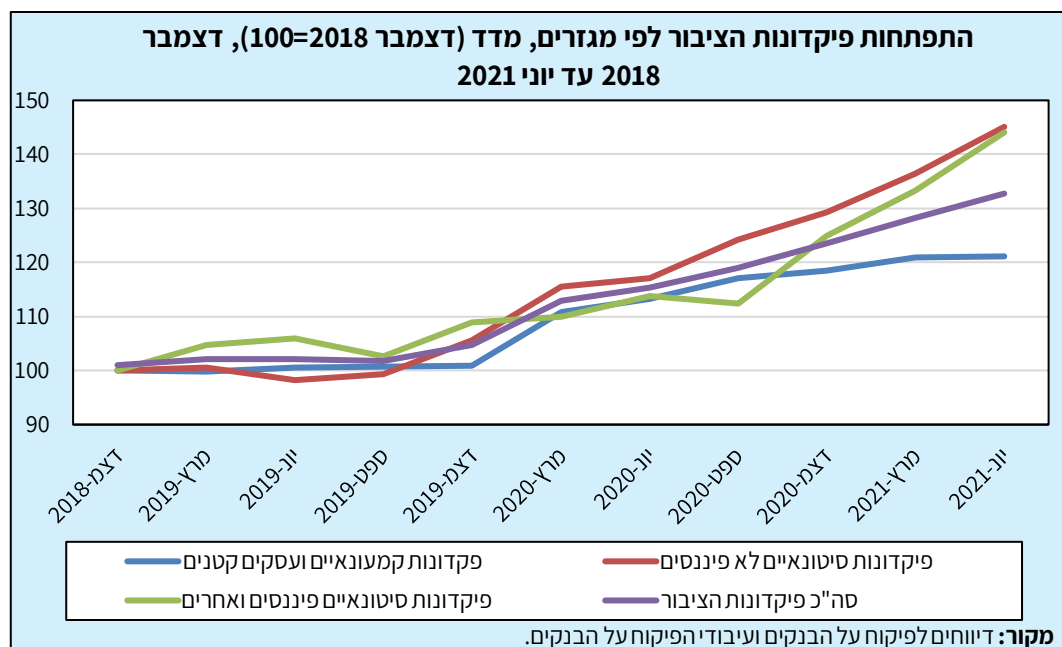
²⁹ מקדמי המשיכה של הפיקדונות הסיטונאיים שאינם פיננסיים, הם לרוב 40%. מקדמי המשיכה של הפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים הם 100%. לשם השוואה, הפיקדונות הקמעונאיים משוקללים עם מקדמי משיכה של 3%-5% בלבד.

איור 32 - השחיקה ביחס כיסוי הנזילות (LCR) נובעת מעליה חדה בתזרים היוצא נטו

איור 33 - עיקר הגידול בפיקדונות נובע מגידול בפיקדונות הסיטונאיים שאינם פיננסים והפיקדונות

הסיטונאיים פיננסים

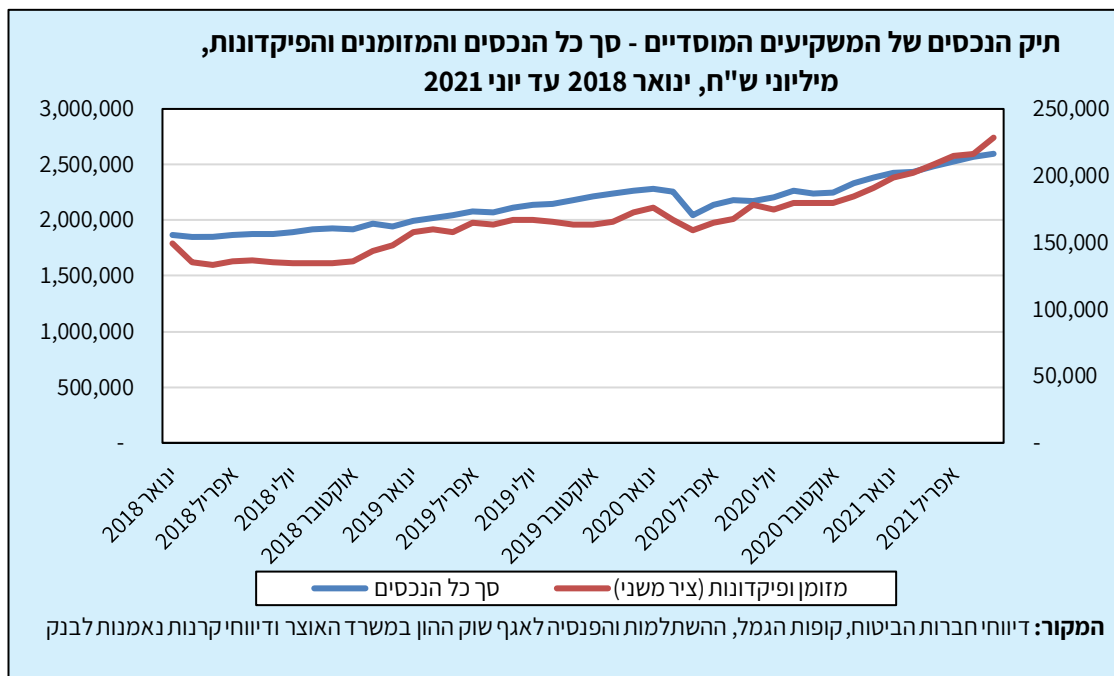

הגידול בפיקדונות הציבור שימש את הבנקים הן להגדלת האשראי לציבור נטו (בהיקף של כ-62.3 מיליארד ש"ח במחצית) והן להגדלת המזומנים והפיקדונות בבנק ישראל (בהיקף של כ-67.8 מיליארד ש"ח במחצית).

משכך, **מלאי הנכסים הנזילים גדל מתחילת השנה בכ-50.6 מיליארד ש"ח**, הנובע בעיקרו מהעלייה במזומנים ובפיקדונות בבנק ישראל כאמור.

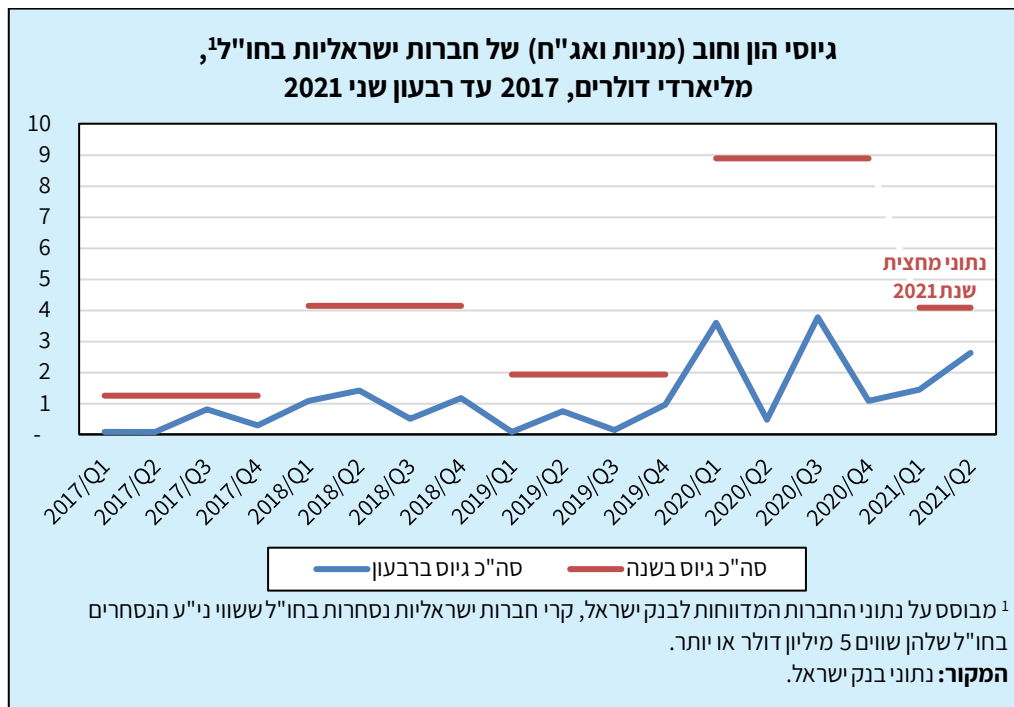
הגידול בפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים נובע מעליה בסך הנכסים של הגופים המוסדיים, המתבטאת גם בעלייה במזומנים ובפיקדונות שלהם (איור 34), בין היתר נוכח הרווחים שרשמו הגופים המוסדיים.

איור 34 - נרשם גידול בתיק הנכסים של המשקיעים המוסדיים

באשר לפיקדונות הסיטונאיים שאינם פיננסיים, עולה כי **עיקר הגידול במחצית הזו (כ-68%) הוא גידול בפיקדונות נקובי מט"ח**. כלומר, הפיקדונות הסיטונאיים שאינם פיננסיים נקובי המט"ח רשמו גידול של כ-53% במחצית (כ-50% בנטרול השפעת שע"ח). ייתכן והגידול מוסבר בחלקו מהעלייה החדה בהיקף גיוס ההון שביצעו חברות ישראליות בחו"ל בשנת 2020 (איור 35).

איור 35 - נרשם גידול חד בהיקף גיוס ההון והחוב של חברות ישראליות בחו"ל

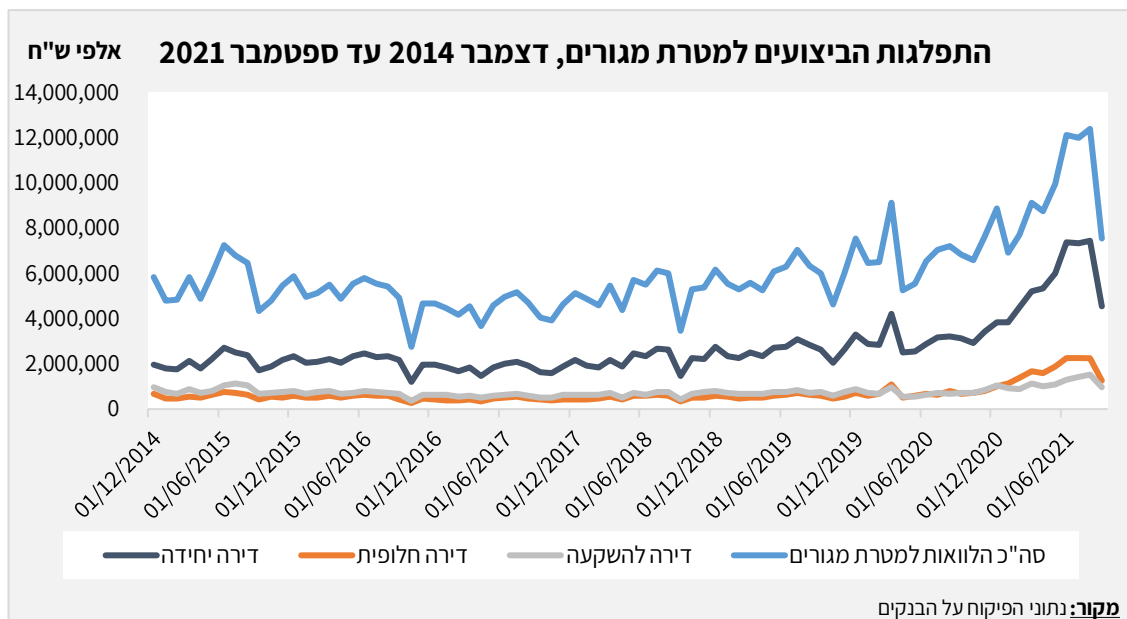
תיבה: שוק האשראי לדיור בהשוואה בינלאומית

- בחודשים האחרונים ניכרת פעילות ערה בשוק הדיור בישראל.
- התפתחויות אלה התבטאו ברכישת נכסים יקרים יותר בשיעורי מימון גבוהים, והובילו לעלייה בגובה ההלוואה הממוצע ולעליה במשקל ההלוואות שניתנו בשיעורי מימון גבוהים (60%-75) ובשיעורי החזר מהכנסה גבוהים (30%-40).
- על אף ההתפתחויות האחרונות ובשל התפתחויות דומות בעולם, יחס החוב לדיור, מחירי הדיור ומחירי השכירות נותרו נמוכים בהשוואה בינלאומית.
- מניתוח הצעדים המאקרו יציבותיים שבוצעו בעולם, הצעדים שננקטו בישראל שמרניים בהשוואה לעולם בכל הקטגוריות האפשריות, ואלו פעלו לצמצום הסיכון בתיק האשראי לדיור.

בחודשים האחרונים ניכרת פעילות ערה בשוק הדיור ובאשראי שהועמד למטרת מגורים בישראל. בחודש אוגוסט 2021 נרשם שיא חדש, כאשר הועמד אשראי למגורים בהיקף של כ-11.8 מיליארד ש"ח, היקף האשראי החודשי הגדול ביותר שנרשם אי פעם בישראל. הדבר מתבטא בגידול בהיקף הביצועים (איור 1), בכמות ההלוואות (איור 2), בעליה במחירי הדירות ובגובה ההלוואה הממוצעת לדיור, שעומדת על כ-881 אלפי ש"ח בממוצע במהלך שנת 2021 (עלייה של 13%, בהשוואה לממוצע בשנת 2020; איור 3). עם זאת, ברבעון השני של 2021 ניכרת ירידה במספר העסקאות בשוק הדיור (איור 4).

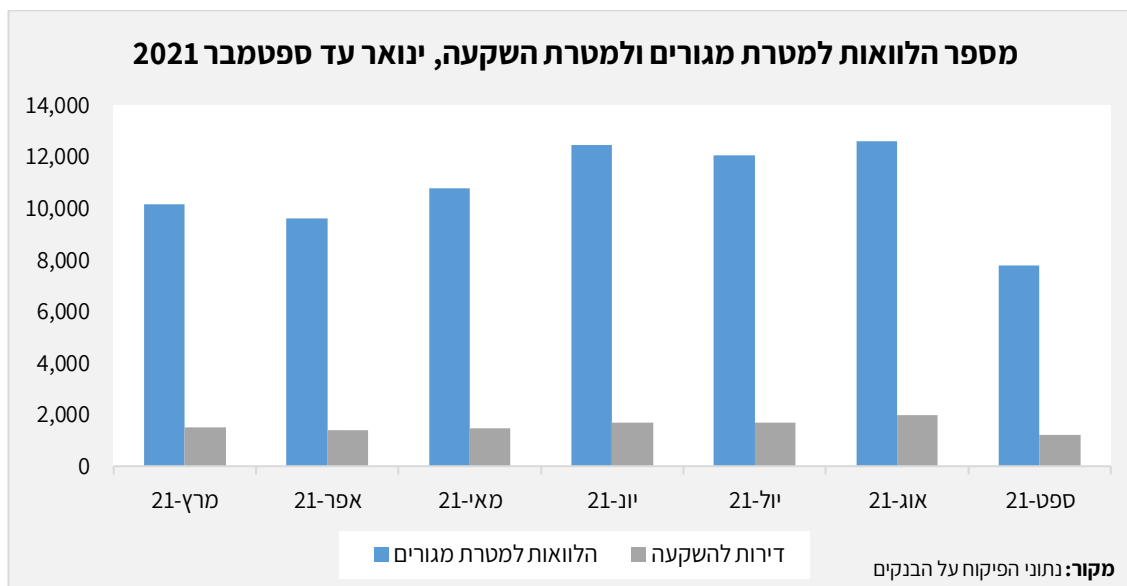
איור 1

שיא בהיקף הביצועים למטרת מגורים

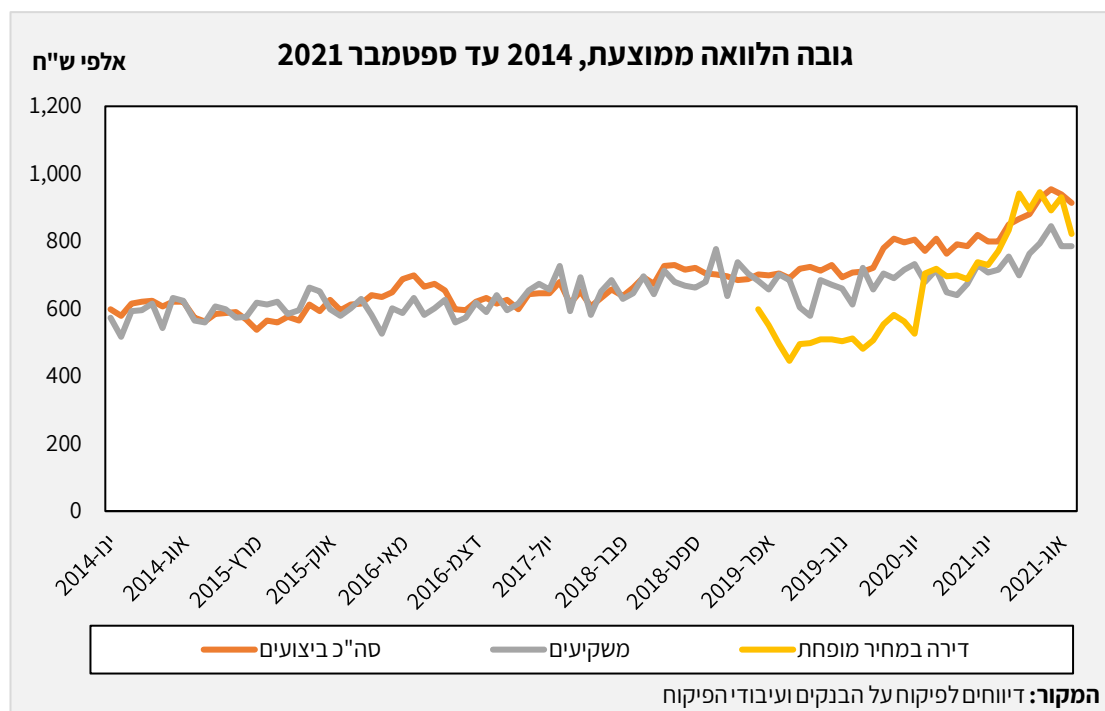
איור 2

המשך מגמת עלייה במספר ההלוואות למטרת מגורים, משקל המשקיעים מסה"כ ההלוואות ללא שינוי ניכר

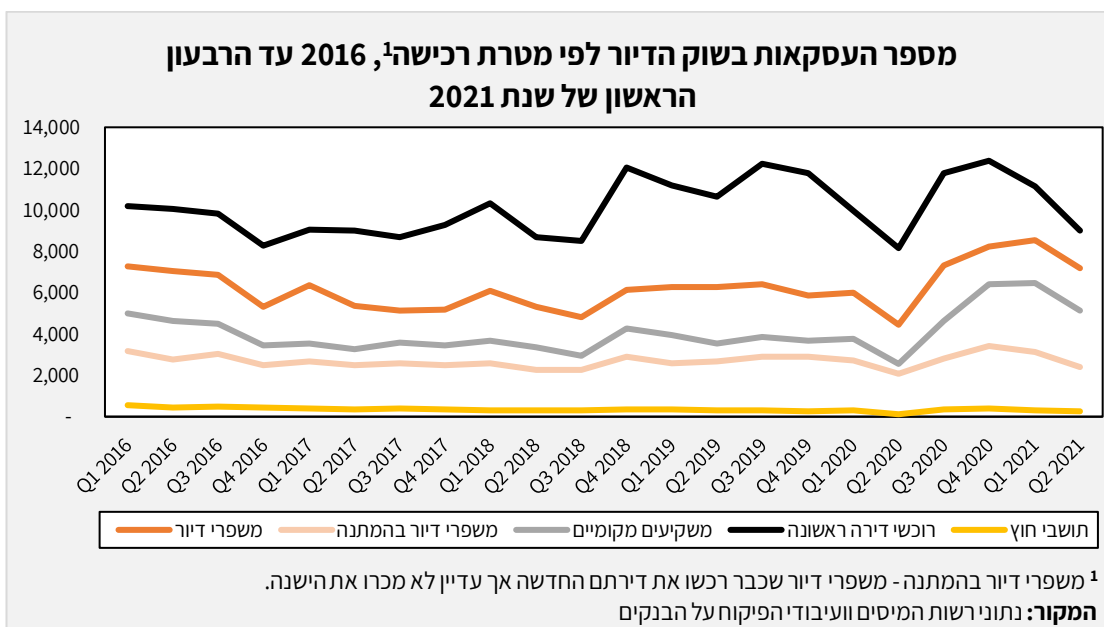
איור 3

המשך עלייה בגובה הלוואה ממוצעת לדירור

איור 4

ירידה במספר העסקאות בשוק הדירור ברבעון השני של 2021

העלייה בפעילות באשראי למגורים נצפתה על פני כל מטרת הרכישה, ובפרט בקרב רוכשי דירה ראשונה, ומשפרי הדירור שמהווים מעל ל-80% מסך האשראי שהועמד מתחילת השנה (איור 17, פרק האשראי לדירור). בשוק הדירור, עולה כי המשקיעים הם אלו שהובילו את הגידול במספר

העסקאות בחודשים האחרונים (סך של 2.6 אלף דירות נכון ליולי 2021, גבוה פי שלוש בהשוואה ליולי 2020)³⁰, אולם "מלאי" הדירות בידי משקיעים נותר ללא שינוי משמעותי בעקבות היקף מכירות זהה. בתוך כך, **מנתוני הפיקוח על הבנקים עולה כי משקיעים רבים אינם נוטלים משכנתאות למימון רכישת הדירות וזאת משום ששיעורם בקרב נוטלי המשכנתאות לא גדל בשיעור דומה לגידול נתחם בקרב רוכשי הדירות.**

בין הגורמים לפעילות הערה בשוק הדיור ניתן למנות גם גורמים מאקרו-יציבותיים³¹ (ולא רק צעדים פיקוחיים). בצד הביקוש, ניתן למנות את הורדת מס הרכישה על דירות להשקעה ביולי 2020 (אשר הביא לפעילות מוגברת של משקיעים בשוק)³²; הכרזה על סיום תכנית מחיר למשתכן; ירידת שיעור הריבית על המשכנתאות; שינוי טעמי רוכשים בעקבות משבר הקורונה (דירות גדולות/מרווחות יותר); ועלייה בחיסכון של משקי הבית בתקופת משבר הקורונה (להרחבה ראו את דוח היציבות הפיננסית).

לפי דוח היציבות הפיננסית שפרסם בנק ישראל באוגוסט 2021, בצד ההיצע ניתן למנות את הירידה בהיקף התחלות הבנייה בהשוואה לשנים קודמות. נתוני החשבונאות הלאומית מראים כי ההשקעה בבנייה למגורים ירדה בשנת 2020 בשיעור של 6.6%. ירידה זו משתקפת הן בסיומי הבנייה, אשר פחתו בשיעור ניכר, והן בירידה בהתחלות בנייה³³. כמו כן, קצב הבנייה ארוך הטווח מצביע על כך שהגידול בהיצע הדירות נמוך מקצב עליית הביקוש, המביא בחשבון את גידול האוכלוסייה. בנוסף, ישנה עלייה מתמדת בעלויות הבנייה של דירות חדשות ובפרט במחיריהם של חומרי הגלם וההובלה, כפי שמתבטא במדד תשומות הבנייה שתורם באופן ישיר לעלית מחירי דירות חדשות.³⁴ מדד זה עלה מדצמבר 2020 עד אוגוסט 2021 ב-4.6%, לעומת שנת 2019 בה המדד עלה רק באחוז אחד ושנת 2020, בה המדד נשאר ללא שינוי.

הפעילות הערה בשוק האשראי לדיור פעלה לעלייה ביחס החוב לדיור של משקי הבית לתוצר בישראל, בדומה למרבית המדינות החברות בארגון ה-OECD.³⁵ על אף העלייה ביחס זה במהלך שנת 2020, היחס בישראל נותר נמוך בהשוואה למדינות ה-OECD (איורים 5-6). כך, יחס החוב לדיור של משקי הבית לתוצר בישראל עמד בסוף שנת 2020 על 30.1%, עלייה של 2.6

³⁰ סקירת ענף הנדל"ן למגורים - יולי 2021, אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר

³¹ דוח היציבות הפיננסית, אוגוסט 21, בנק ישראל.

³² סקירת ענף הנדל"ן למגורים יוני 2021, אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר.

³³ ייתכן והגורמים לכך נבעו מהקשיים שהתעוררו מאז תחילת משבר הקורונה ומהמגבלות שהושתו על האוכלוסייה.

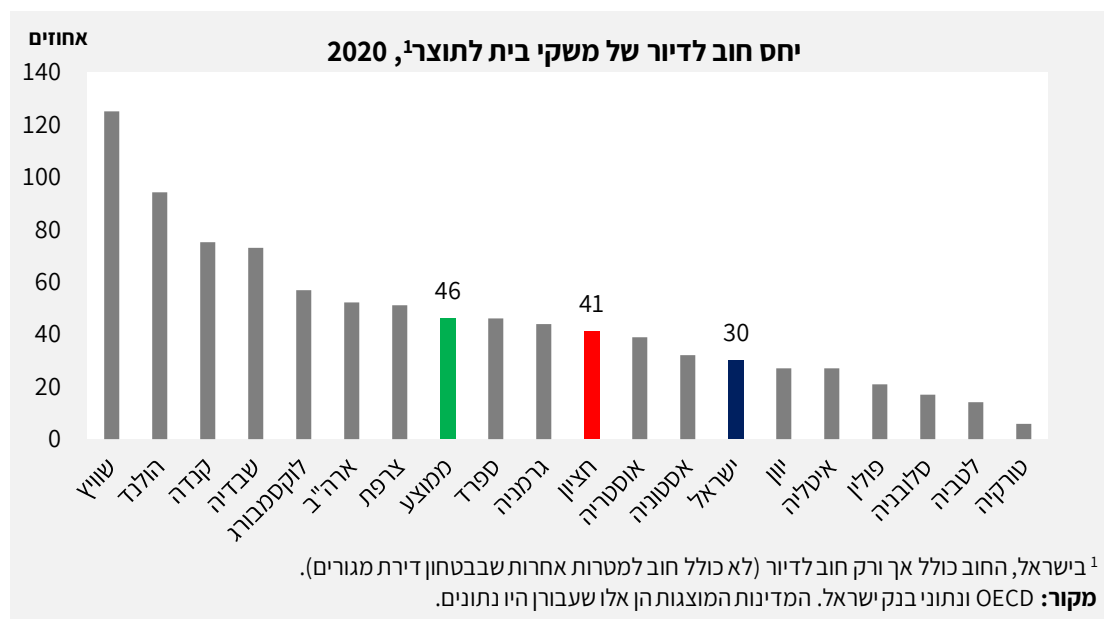
³⁴ כולל דירות במסגרת תכנית "מחיר למשתכן".

³⁵ מדינות שהנתון לשנת 2020 היה זמין עבורן.

נקודות בהשוואה לשנת 2019. העלייה שנרשמה ביחס זה בישראל הייתה נמוכה בהשוואה למדינות ה-OECD, שרשמו עלייה ממוצעת של 3.8 נקודות אחוז במהלך שנת 2020.

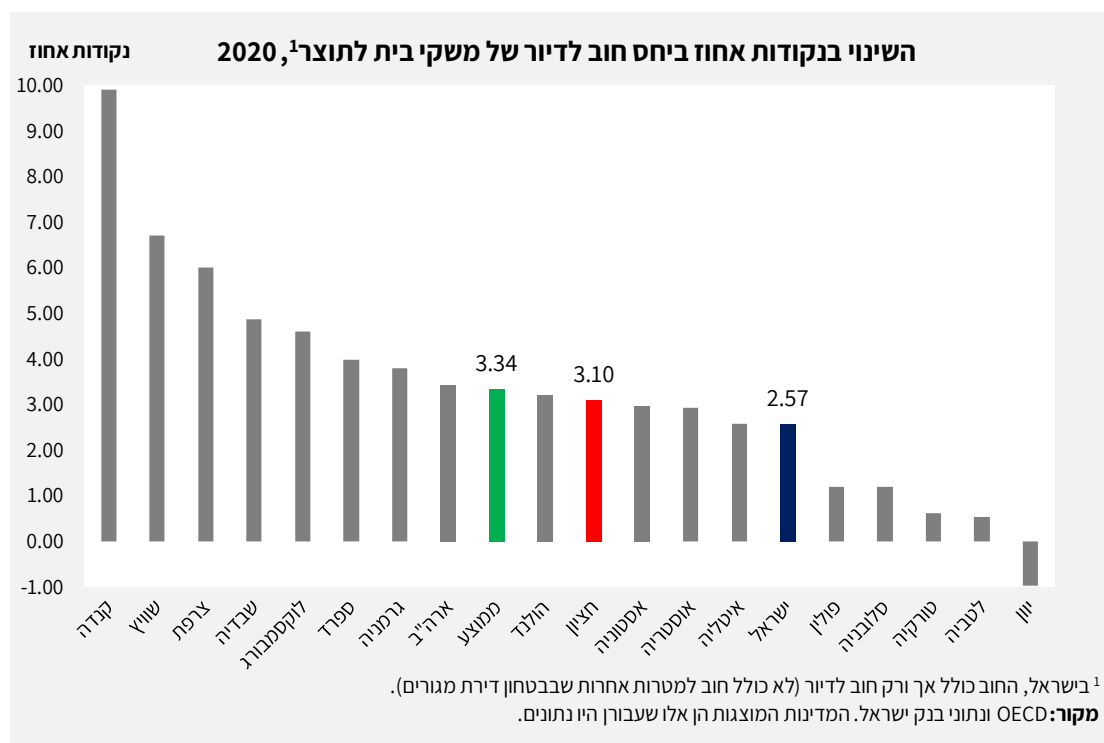
איור 5

יחס החוב לדיור של משקי הבית לתוצר בישראל נמוך מהממוצע בקרב מדינות ה-OECD

איור 6

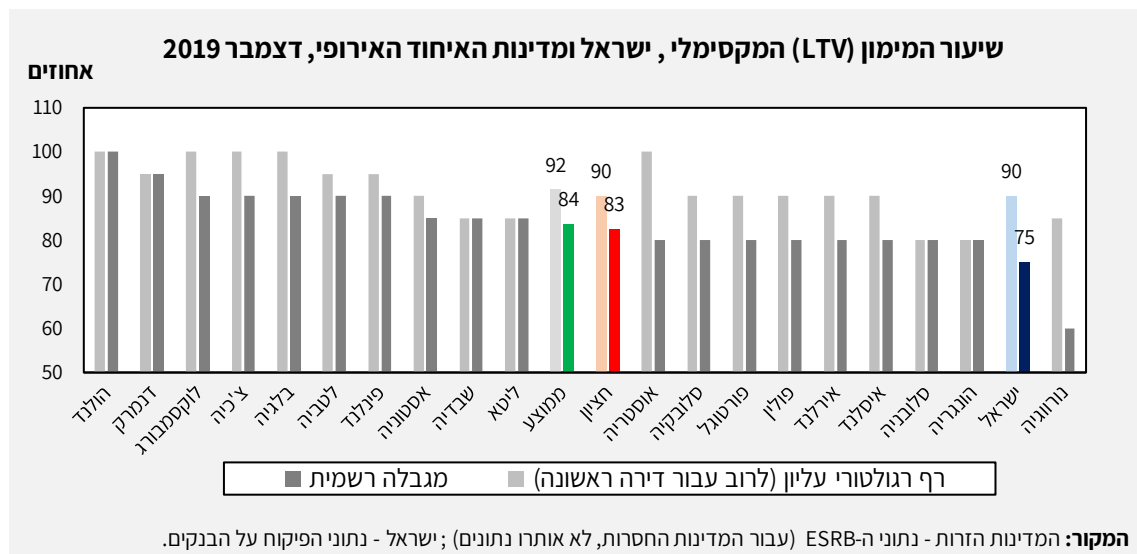
השינוי ביחס החוב לדיור של משקי הבית לתוצר בישראל נמוך מהממוצע בקרב מדינות ה-OECD

במהלך שנת 2021, חלה עליה קלה בסיכון תיק האשראי לדיור של מערכת הבנקאות, שכללה עלייה במשקל ההלוואות שניתנו בשיעורי מימון גבוהים (60%-75%; איור 14, פרק האשראי לדיור), ובשיעורי החזר מהכנסה גבוהים (30%-40%; איור 22, פרק האשראי לדיור). עם זאת, חשוב להדגיש שהצעדים המאקרו-יציבותיים שננקטו במהלך העשור האחרון הובילו לכך שהמגבלות המיושמת בישראל שמרניות ביחס לעולם בכל הקטגוריות האפשריות (מגבלות על שיעור המימון, שיעור ההחזר מההכנסה,³⁶ והתקופה לפירעון; איור 7). זאת בנוסף לצעדים מבוססי הון³⁷ שנקט הפיקוח על הבנקים בשנים האחרונות, שמחייבים את הבנקים לרתק יותר הון בגין האשראי לדיור (איור 8), שתורמו לאיכות תיק האשראי לדיור אשר נותרה גבוהה בהשוואה בינלאומית.

איור 7

מגבלת שיעור המימון המקסימלי בישראל נמוכה ביחס למדינות מהאיחוד האירופי

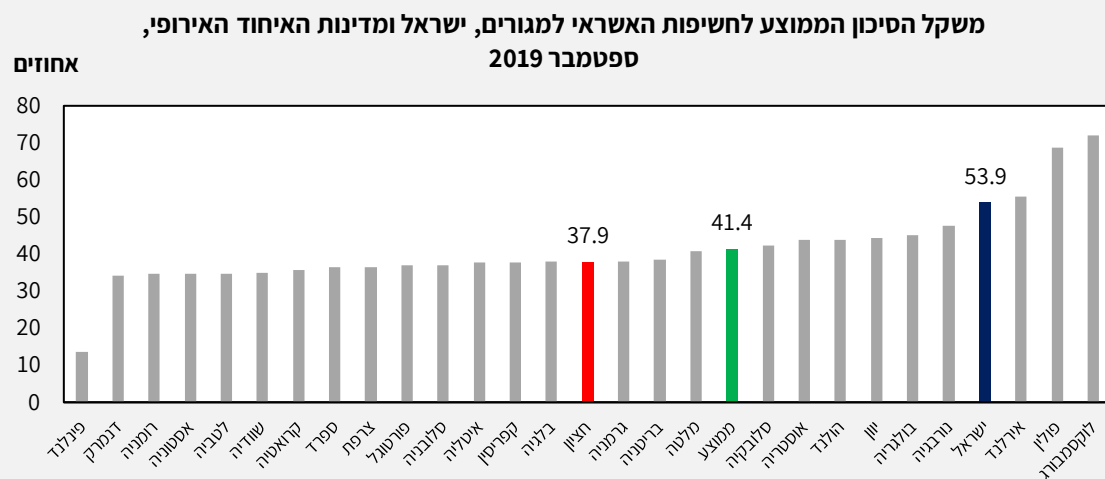

³⁶ בישראל שיעור ההחזר מההכנסה (PTI), הוא היחס שבין ההחזר החודשי לבין ההכנסה החודשית הפנויה. ההכנסה החודשית הפנויה, היא ההכנסה החודשית נטו בניכוי הוצאות קבועות. הוצאות אלה הן הוצאות שמקורן בהתחייבות של הלוואה שיתרת תקופתן עולה על 18 חודשים (להרחבה ראו נספח ב').

³⁷ צעדים אלה כוללים אימוץ גישה מחמירה לשקלול נכסי הסיכון (הגישה הסטנדרטית), שהינה מחמירה בהשוואה למסגרת העבודה של ועדת באזל, ודרישה מהבנקים להקצאת הון בשיעור של 1% מיתרת האשראי לדיור.

איור 8

משקל הסיכון הממוצע לחשיפות האשראי למגורים בישראל גבוה ביחס למדינות מהאיחוד האירופי

המקור: מדינות באירופה: ESRB; נתוני ישראל: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.
הערה: הנתון העדכני ליוני 2021 עבור ישראל הוא 53.8, כלומר על אף העלייה במדדי הסיכון ובאשראי לדיור, משקל הסיכון הממוצע נותר נמוך.

סעיפים עיקריים מדוח הרווח וההפסד המאוחד, סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2020 עד יוני 2021
(מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים)

	דיוקנות				הפועלים				לאומי			
	שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020		שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020		שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020		שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020		שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020		שיעור השינוי באחוזים, יוני 2021 לעומת יוני 2020	
	2021	יוני 2020	2021	יוני 2020	2021	יוני 2020	2021	יוני 2020	2021	יוני 2020	2021	יוני 2020
הכנסות ריבית	3,708	3,533	6,987	5,074	10,260	14.7	5,838	5,091	10,175	הכנסות ריבית	5,838	5,091
-15.6	519	615	1,089	716	1,463	-10.6	716	801	1,452	הוצאות ריבית	716	801
9.3	3,189	2,918	5,898	4,358	8,797	19.4	5,122	4,290	8,723	הכנסות ריבית, נטו	5,122	4,290
-146.9	-557	1,188	1,718	-1,155	1,943	-121.3	-370	1,735	2,552	הוצאות בגין הפסדי אשראי	-370	1,735
116.5	3,746	1,730	4,180	5,896	6,854	115.0	5,492	2,555	6,171	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	5,492	2,555
-8.7	1,908	2,090	4,007	2,373	4,379	68.3	2,906	1,727	4,366	הכנסות שאינן מריבית	2,906	1,727
-44.2	387	693	1,142	650	1,088	3460.0	1,068	30	1,026	מזה: הכנסות מימון שאינן מריבית	1,068	30
-19600.0	195	-1	231	397	73	-890.1	640	-81	232	מזה: מניות ¹	640	-81
-72.0	103	368	495	108	122	-62.0	109	287	428	אג"ח ²	109	287
117.9	244	112	-1,001	785	-1,037	124.4	617	275	-1,420	פעילות במכשירים נגזרים ³	617	275
-172.4	-155	214	1,414	-640	1,862	-33.9	-298	-451	1,786	הפרשי שער	-298	-451
8.6	1,509	1,389	2,826	1,619	3,155	3.1	1,721	1,669	3,281	מזה: עמלות	1,721	1,669
4.8	3,263	3,114	6,681	3,899	7,501	6.5	3,697	3,472	7,046	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	3,697	3,472
0.8	1,631	1,618	3,242	2,261	3,836	15.5	2,133	1,846	3,742	מזה: משכורות והוצאות גלוות	2,133	1,846
238.7	2,391	706	1,506	4,370	3,732	480.4	4,701	810	3,491	רווח לפני מסים	4,701	810
230.5	846	256	549	1,629	1,590	432.2	1,703	320	1,356	הפרשה למסים על הרווח	1,703	320
243.3	1,545	450	957	2,741	2,142	511.8	2,998	490	2,135	רווח לאחר מסים	2,998	490
236.0	1,522	453	975	2,773	2,056	550.9	3,007	462	2,102	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות	3,007	462
התשואה הכוללת לרווח, לפני מס (ROE) (אחוזים)	25.29	7.48	7.88	22.24	6.06	10.22	25.17	4.56	9.47	התשואה הכוללת לרווח, לפני מס (ROE) (אחוזים)	25.17	4.56
התשואה הכוללת לרווח, לאחר מס (ROE) (אחוזים)	16.10	4.80	5.10	14.11	2.30	5.63	16.10	2.60	5.70	התשואה הכוללת לרווח, לאחר מס (ROE) (אחוזים)	16.10	2.60
התשואה הכוללת לנכסים (ROA) (אחוזים)	1.01	0.33	0.35	0.99	0.13	0.41	1.04	0.19	0.41	התשואה הכוללת לנכסים (ROA) (אחוזים)	1.04	0.19

השפעת הכמות¹ והשפעת המחיר² על הכנסות והוצאות הריבית,
ישראל וח"ל (שינוי לעומת תקופה מקבילה אשתקד)

סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2020 עד יוני 2021 (מיליוני ש"ח)

יוני 2021									
השפעת הכמות					השפעת המחיר				
	השפעת הכמות		השפעת המחיר		השפעת הכמות		השפעת המחיר		
	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד התחייבויות	השפעת הכמות נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד התחייבויות	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	
אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל	1,584	275	1,308	2,640	-79	2,719	4,223	196	4,027
אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל	-32	-1	-31	-202	58	27	-234	-261	27
סך אשראי/ פיקדונות הציבור	1,552	274	1,277	2,438	-339	2,777	3,989	-65	4,054
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל	356	227	129	-488	986	-1,474	-131	1,213	-1,345
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל	12	-11	23	-133	-15	-118	-121	-26	-95
סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים	368	216	152	-621	971	-1,592	-252	1,187	-1,440
סדהכנסות/ הוצאות הריבית	1,920	491	1,429	1,817	632	1,185	3,737	1,122	2,615
יוני 2020									
השפעת הכמות					השפעת המחיר				
	השפעת הכמות		השפעת המחיר		השפעת הכמות		השפעת המחיר		
	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד התחייבויות	השפעת הכמות נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד התחייבויות	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	
אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל	853	114	739	-4,109	-1,729	-2,380	-3,256	-1,614	-1,641
אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל	-55	0	-55	-332	-245	-87	-387	-245	-142
סך אשראי/ פיקדונות הציבור	798	114	684	-4,441	-1,974	-2,467	-3,643	-1,859	-1,783
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל	234	75	159	-807	-1,634	826	-573	-1,559	986
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל	4	-8	12	-202	-15	-187	-198	-23	-175
סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים	238	67	171	-1,009	-1,649	639	-771	-1,582	811
סדהכנסות/ הוצאות הריבית	1,037	181	855	-5,450	-3,622	-1,828	-4,414	-3,441	-973
דצמבר 2020									
השפעת הכמות					השפעת המחיר				
	השפעת הכמות		השפעת המחיר		השפעת הכמות		השפעת המחיר		
	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד התחייבויות	השפעת הכמות נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד התחייבויות	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר נטו	
אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל	1,861	355	1,507	-3,679	-2,574	-1,105	-1,818	-2,220	402
אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל	-62	2	-64	-774	-595	-179	-836	-593	-243
סך אשראי/ פיקדונות הציבור	1,799	357	1,443	-4,453	-3,169	-1,284	-2,654	-2,813	159
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בישראל	624	139	485	-1,671	-1,153	-519	-1,047	-1,014	-34
נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים בחו"ל	27	-36	63	-411	-21	-390	-384	-57	-327
סך נכסים/ התחייבויות נושאי ריבית אחרים	651	103	548	-2,082	-1,174	-909	-1,431	-1,071	-361
סדהכנסות/ הוצאות הריבית	2,450	460	1,990	-6,535	-4,343	-2,193	-4,085	-3,883	-202

¹השפעת הכמות מוחשבת כמכפלה של השינוי ביותר המאזנית (התקופה הנבחרת לעומת אשתקד) במחיר בדקופה הנוכחית, מחולקת באלף.

²השפעת המחיר מוחשבת כמכפלה של השינוי במחיר (התקופה הנבחרת לעומת אשתקד) ביותר המאזנית בדקופה המקבילה אשתקד, מחולקת באלף.

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הנתונים

לוח 4

היתרות הממוצעות, שיעורי הכנסות והוצאות הריבית ופער הריבית בגין הנכסים וההתחייבויות, סך מערכת הבנקאות, יוני 2020 עד יוני 2021 (מיליוני ש"ח, אחוזים במונחים שנתיים)

יוני 2021									
ההתחייבויות					הנכסים				
פער הריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	היתרה		שיעור ההכנסה	הכנסות המימון	היתרה		
			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)	
3.30	-0.46	-2,371	1,021,642	פיקדונות הציבור	3.77	21,057	1,128,737	אשראי לציבור	
0.29	-0.25	-28	22,310	פיקדונות מבנקים	0.54	64	23,853	פיקדונות בבנקים	
0.02	-0.07	-9	24,176	פיקדונות מבנקים מרכזיים	0.10	202	417,266	פיקדונות בבנקים מרכזיים	
(3.01)	-4.03	-1,744	85,623	אג"ח	1.02	1,121	220,249	אג"ח	
0.82	-0.45	-10	4,449	התחייבויות אחרות ¹	1.27	96	15,185	נכסים אחרים ¹	
1.80	-0.72	-4,161	1,158,199	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	2.51	22,540	1,805,290	סך הנכסים נושאי הריבית	
					2.05	18,379	1,805,290	התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי) ²	
יוני 2020									
ההתחייבויות					הנכסים				
פער הריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	היתרה		שיעור ההכנסה	הכנסות המימון	היתרה		
			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)	
2.74	-0.53	-2,495	932,665	פיקדונות הציבור	3.27	17,430	1,074,371	אשראי לציבור	
0.31	-0.58	-54	18,284	פיקדונות מבנקים	0.89	125	28,055	פיקדונות בבנקים	
(0.07)	-0.27	-2	1,479	פיקדונות מבנקים מרכזיים	0.20	248	246,999	פיקדונות בבנקים מרכזיים	
0.17	-1.06	-538	101,181	אג"ח	1.23	1,323	215,473	אג"ח	
0.80	-0.70	-23	6,562	התחייבויות אחרות ¹	1.50	116	15,543	נכסים אחרים ¹	
1.86	-0.59	-3,112	1,060,170	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	2.45	19,242	1,580,440	סך הנכסים נושאי הריבית	
					2.05	16,130	1,580,440	התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי) ²	
דצמבר 2020									
ההתחייבויות					הנכסים				
פער הריבית	שיעור ההוצאה	הוצאות המימון	היתרה		שיעור ההכנסה	הכנסות המימון	היתרה		
			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)			השנתית הממוצעת	(מיליוני ש"ח)	
2.89	-0.48	-4,526	947,781	פיקדונות הציבור	3.36	35,809	1,064,814	אשראי לציבור	
0.09	-0.40	-83	20,979	פיקדונות מבנקים	0.48	195	40,388	פיקדונות בבנקים	
0.02	-0.12	-7	5,826	פיקדונות מבנקים מרכזיים	0.14	408	290,247	פיקדונות בבנקים מרכזיים	
(0.47)	-1.59	-1,494	93,988	אג"ח	1.12	2,401	214,049	אג"ח	
0.50	-0.87	-36	4,157	התחייבויות אחרות ¹	1.37	193	14,104	נכסים אחרים ¹	
1.79	-0.58	-6,171	1,072,731	סך ההתחייבויות נושאות הריבית	2.37	38,350	1,620,571	סך הנכסים נושאי הריבית	
					1.99	32,179	1,620,571	התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (המרווח הפיננסי) ²	

(1) ההתחייבויות והנכסים האחרים כוללים בין השאר גם אשראי לממשלה ופיקדונות שלה וניירות ערך שהושאלו/ נשאלו בהסכמי מכר חוזר.
(2) המרווח הפיננסי הינו היחס שבין הכנסות הריבית נטו לבין סך הנכסים נושאי הריבית. המרווח מוצג באחוזים ומחושב במונחים שנתיים.
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

העלות ליחידת תפוקה¹ ויחס היעילות² של התאגידים הבנקאיים בישראל³, 2017 עד יוני 2021 (אחוזים)

סך מערכת הבנקאות	ירושלים	הבינלאומי הראשון	מזרחי טפחות	דיסקונט	הפועלים	לאומי	השנה
1.93	2.91	1.98	1.54	2.58	1.80	1.89	העלות ליחידת תפוקה 2017
2.02	3.01	2.09	1.76	2.67	1.96	1.83	2018
1.86	2.97	1.93	1.50	2.52	1.90	1.70	2019
1.60	2.79	1.66 ^{5,4}	1.35	2.41	1.50	1.38	2020
1.51	2.66	1.54	1.46	2.16	1.39	1.28	יוני 2021
65.09	81.91	69.48	60.18	68.33	64.57	62.85	יחס היעילות 2017
64.91	72.39	68.37	63.64	68.16	65.05	60.58	2018
61.54	70.03	64.39	54.59	65.18	66.44	56.80	2019
58.30	69.10	61.75	53.94	67.45	56.93	53.83	2020
54.15	72.88	59.48	52.76	64.02	54.81	46.05	יוני 2021

- (1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).
- (2) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
- (3) נתוני קבוצת הפועלים אינם כוללים את קבוצת ישראל כרטא. החל משנת 2019, נתוני קבוצת לאומי אינם כוללים את קבוצת לאומי קארד.
- (4) המיזוג עם אגוד ברבעון האחרון של 2020 היטה כלפי מטה את יחס עלות יחידת תפוקה לשנת 2020.
- (5) החל מהדיווח השנתי ל-2020 נתוני קבוצת מזרחי כוללים את בנק אגוד.
- המקור:** דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

אשראי ומרווחים לפי מגדרי פעילות פיקוחיים, מגזר משקי הבית, סך מערכת הבנקאות
דצמבר 2020, יוני 2021

סח"כ					צרכני-אחר					כרטיסי אשראי					דיור				
שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר
(אחוזים)					(אחוזים)					(אחוזים)					(אחוזים)				
11.86	6.916	123,581	116,665	22,525	9.76	1,099	23,624	22,525	14.37	-288	3,719	4,007	13.55	6,105	96,238	90,133	לאומי		
8.31	5.542	138,921	133,379	29,609	(1.74)	-258	29,351	29,609	(5.00)	-115	4,482	4,597	11.93	5,915	105,088	99,173	הפועלים		
14.08	5.137	78,121	72,984	14,702	(0.20)	-15	14,687	14,702	8.57	687	16,723	16,036	21.14	4,465	46,711	42,246	דיסקונט		
8.95	8.164	190,541	182,377	21,769	(0.52)	-57	21,712	21,769	8.67	184	4,428	4,244	10.28	8,037	164,401	156,364	מזרחי טפחות		
10.04	2.499	52,256	49,757	17,959	5.89	529	18,488	17,959	8.49	147	3,609	3,462	12.87	1,823	30,159	28,336	הבנילאומי		
10.37	29,263	593,751	564,488	107,948	2.51	1,357	109,305	107,948	3.80	615	32,961	32,346	12.87	27,291	451,485	424,194	סך מערכת הבנקאות		
סח"כ					צרכני-אחר					כרטיסי אשראי					דיור				
שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר	שיעור השני	פער	2021	יוני	דצמבר
(אחוזים)					(אחוזים)					(אחוזים)					(אחוזים)				
(4.22)	(0.08)	1.88	1.96	5.23	(8.78)	(0.46)	4.77	5.23	(1.61)	(0.02)	1.46	1.49	2.87	0.03	1.18	1.15	לאומי		
(6.58)	(0.14)	1.98	2.12	5.60	(3.09)	(0.17)	5.43	5.60	(16.93)	(0.08)	0.40	0.48	2.55	0.03	1.08	1.05	הפועלים		
(5.71)	(0.14)	2.28	2.42	4.70	(2.86)	(0.13)	4.56	4.70	(3.82)	(0.13)	3.25	3.38	2.80	0.03	1.19	1.16	דיסקונט		
0.06	0.00	1.64	1.64	4.64	(4.19)	(0.19)	4.44	4.64	9.57	0.08	0.94	0.86	0.67	0.01	1.29	1.28	מזרחי טפחות		
(3.48)	(0.08)	2.18	2.26	3.85	(4.42)	(0.17)	3.68	3.85	(18.98)	(0.09)	0.37	0.46	3.52	0.05	1.44	1.39	הבנילאומי		
(4.42)	(0.09)	1.97	2.06	5.14	(5.48)	(0.28)	4.85	5.14	(2.17)	(0.05)	2.17	2.22	1.78	0.02	1.26	1.24	סך מערכת הבנקאות		

1) לא כולל בנקאות פרטית.
המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 7

איכות האשראי^{1,2} לפי מגזרים מהותיים, סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2014 עד יוני 2021

(אחוזים)

מדר / בנק	שנה	לאטמי	הפועלים	דיסקונט	מזרחי	הבני לאומי	סך מערכת
אשראי מסחרי							
משקל האשראי המסחרי	2014	56.63	60.10	65.51	25.28	51.37	52.86
	2015	54.81	59.38	64.57	23.94	49.67	51.50
	2016	55.66	57.88	62.84	23.12	49.24	50.50
	2017	57.70	58.89	61.81	23.55	47.94	50.82
	2018	59.01	56.52	61.94	25.10	47.04	50.73
	2019	60.65	56.86	61.23	24.34	46.81	50.92
	2020	61.22	56.71	61.38	27.10	46.16	51.08
	יוני 2021	61.44	57.75	60.72	26.41	45.83	51.25
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי המסחרי	2014	0.06	0.09	0.04	0.22	-0.04	0.08
	2015	-0.08	0.17	0.14	0.39	-0.07	0.06
	2016	-0.39	-0.14	0.28	0.24	0.08	-0.07
	2017	-0.01	-0.21	0.26	0.11	0.15	0.00
	2018	0.15	0.07	0.17	0.33	0.25	0.16
	2019	0.26	0.62	0.31	0.44	0.16	0.38
	2020	1.14	0.68	1.00	0.94	0.81	0.94
	יוני 2021	-0.34	-0.53	-0.70	-0.33	-0.66	-0.51
משקל האשראי הפגום מסך האשראי המסחרי	2014	3.18	3.47	3.36	1.87	1.87	3.06
	2015	2.62	2.76	3.45	1.85	1.86	2.65
	2016	2.37	2.02	3.21	1.46	1.26	2.22
	2017	1.95	1.18	2.19	1.44	1.15	1.66
	2018	1.42	1.25	1.43	1.96	0.92	1.40
	2019	1.28	2.17	1.45	2.25	1.33	1.68
	2020	1.97	1.84	1.65	2.24	0.91	1.87
	יוני 2021	1.60	1.53	1.44	1.81	0.88	1.55
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי המסחרי הפגום	2014	62.06	52.33	52.41	76.60	79.82	58.36
	2015	66.47	69.63	52.26	84.69	73.34	66.01
	2016	63.89	88.97	53.47	107.19	103.09	73.15
	2017	67.63	125.88	68.81	99.68	105.37	84.77
	2018	95.34	122.33	100.20	70.33	133.24	100.44
	2019	100.18	95.43	101.72	66.70	98.55	93.69
	2020	106.88	137.91	133.81	77.97	209.04	117.42
	יוני 2021	117.34	138.89	127.08	87.87	172.09	121.55
אשראי לדיור							
משקל האשראי לדיור	2014	29.58	21.08	16.70	64.63	26.15	31.36
	2015	30.86	21.60	16.87	65.97	27.30	32.32
	2016	29.81	22.36	18.03	66.55	27.81	32.89
	2017	28.75	24.18	19.15	66.02	28.13	33.51
	2018	28.47	28.41	19.71	64.83	28.56	34.50
	2019	29.54	30.14	20.31	65.69	28.80	35.50
	2020	30.07	32.29	22.16	63.15	30.72	36.91
	יוני 2021	30.13	32.05	23.31	64.16	31.30	37.21
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי לדיור	2014	0.03	-0.07	0.09	0.01	-0.02	0.00
	2015	0.02	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01
	2016	-0.01	-0.01	0.03	0.01	0.01	0.00
	2017	-0.02	-0.02	0.05	0.02	0.00	0.00
	2018	0.04	0.04	0.07	0.03	0.02	0.04
	2019	0.03	0.03	0.07	0.03	0.01	0.03
	2020	0.19	0.32	0.16	0.18	0.14	0.21
	יוני 2021	-0.03	-0.23	0.00	-0.05	0.01	-0.08
משקל האשראי בפיגור של 90 יום ומעלה בסך האשראי לדיור	2014	1.01	1.27	2.06	0.98	1.28	1.18
	2015	0.92	1.04	1.48	0.90	0.91	1.00
	2016	0.91	0.96	1.13	0.74	0.69	0.87
	2017	0.93	0.91	0.98	0.89	0.68	0.91
	2018	1.07	0.78	0.94	0.98	0.76	0.95

לוח 7- המשך

0.95	0.73	1.09	0.95	0.77	0.98	2019	
0.73	0.55	0.75	0.73	0.63	0.80	2020	
0.70	0.59	0.81	0.57	0.57	0.69	יוני 2021	
60.69	56.41	66.03	61.76	53.97	66.67	2014	היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי לדיור בפיגור של 90 יום ומעלה
62.63	65.38	64.23	53.73	61.83	68.13	2015	
65.28	76.67	72.10	57.53	61.72	65.79	2016	
61.38	73.72	58.82	63.12	66.89	62.33	2017	
56.62	64.32	51.52	60.32	67.09	55.57	2018	
53.79	65.05	45.66	58.64	64.36	56.27	2019	
90.40	105.13	80.10	82.69	121.09	88.33	2020	
77.56	92.70	64.54	93.73	85.31	90.84	יוני 2021	
אשראי פרטי אחר							
15.77	22.48	10.09	17.79	18.82	13.79	2014	משקל האשראי הפרטי האחר
16.18	23.03	10.09	18.56	19.01	14.33	2015	
16.61	22.94	10.32	19.13	19.76	14.53	2016	
15.67	23.93	10.44	19.04	16.93	13.55	2017	
14.78	24.40	10.08	18.35	15.07	12.52	2018	
13.57	24.39	9.98	18.46	13.00	9.81	2019	
12.01	23.13	9.75	16.46	11.00	8.71	2020	
11.54	22.87	9.43	15.97	10.20	8.44	יוני 2021	
0.73	0.69	0.62	0.52	0.65	1.01	2014	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי בסך האשראי הפרטי האחר
0.46	0.23	0.34	0.29	0.33	0.81	2015	
0.80	0.26	0.52	0.76	0.74	1.19	2016	
0.87	0.32	0.65	1.10	1.20	0.52	2017	
0.84	0.30	0.54	1.11	1.06	0.65	2018	
0.60	0.32	0.49	0.92	0.49	0.48	2019	
1.09	0.36	0.56	1.43	1.32	1.03	2020	
-0.88	0.05	-0.29	-0.79	-2.44	-0.07	יוני 2021	
1.02	0.78	0.63	0.63	1.53	0.79	2014	משקל האשראי הפגום והאשראי בפיגור של 90 יום ומעלה מסך האשראי הפרטי האחר
0.91	0.63	0.61	0.52	1.46	0.62	2015	
0.96	0.69	0.54	0.55	1.54	0.73	2016	
1.13	0.58	0.49	0.57	1.86	1.34	2017	
1.15	0.60	0.51	0.72	1.90	1.31	2018	
1.22	0.79	0.53	0.75	2.23	1.32	2019	
1.33	0.81	0.50	0.93	2.39	1.52	2020	
1.23	0.71	0.42	0.90	2.23	1.47	יוני 2021	
159.35	172.13	190.43	275.91	112.31	215.30	2014	היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי הפרטי האחר הפגום והאשראי בפיגור של 90 יום ומעלה
161.85	195.28	184.85	299.20	100.64	267.52	2015	
170.81	186.29	205.21	290.00	105.46	280.07	2016	
155.47	223.01	253.76	323.93	105.19	142.77	2017	
162.19	209.68	250.50	272.97	106.11	165.45	2018	
150.07	153.49	240.00	263.49	87.22	172.63	2019	
183.10	176.74	263.33	304.75	116.81	193.48	2020	
162.59	202.55	264.36	266.32	79.79	191.69	יוני 2021	

(1) כולל את האשראי בגין פעילות לווים בישראל ובח"ל.

(2) בממוצעים שנתיים.

המקור: דוחות כספיים לאיבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 9

מגזרי פעילות פיקוחיים - יתרות מאזניות ומדדי ביצוע של סך מערכת הבנקאות

יוני 2021 ו-2020

פעילות בישראל									
סה"כ פעילות בישראל ³	עסקי ²			משקי בית ¹					
	סה"כ עסקי	סה"כ גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים ועזירים	משקי בית סה"כ	סה"כ צרכני סה"כ צרכני	כרטיסי אשראי	דיוג	
יוני 2021 (מיליוני ש"ח)									
1,149,661	545,738	253,122	95,574	197,042	593,751	142,266	109,305	32,961	451,485
1,583,942	634,115	219,747	123,893	290,475	669,407	669,391	16	-	-
1,142,292	620,931	303,208	115,434	202,290	396,532	133,100	103,069	30,031	263,432
9,436	4,001	1,888	688	1,425	1,719	303	77	226	1,416
(באחוזים)									
1.26	1.47	1.30	1.44	1.71	0.84	1.16	1.41	0.35	0.74
1.01	1.56	1.65	1.52	1.49	0.60	0.45	0.14	1.55	0.65
1.94	2.58	1.85	2.50	3.49	1.97	4.27	4.85	2.17	1.26
(0.45)	(0.58)	(0.79)	(0.36)	(0.42)	(0.33)	(0.87)	(1.10)	(0.12)	(0.16)
2020 (מיליוני ש"ח)									
1,088,733	510,818	230,852	88,702	191,264	564,488	140,294	107,948	32,346	424,194
1,473,162	578,153	204,891	105,325	267,936	661,376	661,360	16	-	-
1,086,150	585,554	280,838	108,485	196,231	382,154	133,550	104,733	28,817	248,604
7,462	3,154	1,358	658	1,137	1,136	-536	-798	262	1,672
(באחוזים)									
1.45	1.80	1.75	1.59	1.94	0.89	1.25	1.50	0.42	0.78
0.45	0.66	0.63	0.78	0.63	0.21	(0.39)	(0.75)	0.88	0.42
1.92	2.67	1.86	2.57	3.68	2.06	4.49	5.14	2.22	1.24
0.68	0.97	0.80	0.92	1.19	0.43	1.08	1.21	0.66	0.21

(1) פעילות בישראל:

(2) עסק זר - מחזור פעילות קטן מ-10 מיליוני ש"ח, עסק קטן - מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח, עסק גדול - מחזור פעילות גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.

(3) כולל נופים מוסדיים, מנגד ניהול פנסי ומנגד אחר.

המקור: דוחות כספיים לצבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 10

יתרת האשראי לציבור, לפי ענפי המשק, סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2020 וינוי 2021

התפלגות האשראי לציבור	יתרת האשראי המאזני (חובות) ²				יתרת סיכון האשראי הכולל ¹			
	היתרה		השוניים		התפלגות האשראי לציבור		היתרה	
	ינוי 2021	דצמבר 2020	ינוי 2021	דצמבר 2020	ינוי 2021	דצמבר 2020	ינוי 2021	דצמבר 2020
	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)
92.8	92.9	1,128,668	1,070,974	10.2	90.8	91.0	1,612,704	1,534,127
44.3	44.3	538,461	510,186	11.1	49.6	49.6	882,185	835,779
9.3	8.6	113,070	99,066	22.9	14.0	13.2	248,099	222,576
6.7	6.6	81,023	75,880	13.7	5.4	5.4	96,403	90,228
5.6	5.6	67,948	65,081	8.7	7.4	7.5	131,329	125,861
22.7	23.4	276,420	270,158	4.7	22.9	23.6	406,354	397,114
48.5	48.7	590,207	560,788	9.2	41.1	41.4	730,519	698,348
37.1	36.8	451,630	424,243	16.2	28.0	27.3	498,373	461,031
11.4	11.8	138,577	136,545	-4.4	13.1	14.1	232,146	237,317
7.2	7.1	87,710	81,387	16.1	9.2	9.0	164,354	152,093
100.0	100.0	1,216,378	1,152,361	10.8	100.0	100.0	1,777,058	1,686,220
סך הכול								

(1) כולל את סיכון האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ-מאזני.

(2) כולל את האשראי לציבור, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר.

(3) במונחים שנתיים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הנתונים.

לוח 11

מדדים לאיכות תיק האשראי של סך מערכת הבנקאות, 2016 עד יוני 2021

(אחוזים)							מדד / בנק
סך מערכת הבנקאות	הבינלאומי	מזרחי טפחות	דיסקונט	הפועלים	לאומי	שנה	
0.10	0.10	0.12	0.33	0.07	-0.05	2016	שיעור ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור
0.14	0.15	0.11	0.38	0.07	0.06	2017	
0.22	0.19	0.16	0.32	0.21	0.18	2018	
0.29	0.16	0.18	0.38	0.43	0.21	2019	
0.69	0.50	0.42	0.89	0.63	0.85	2020	
-0.42	-0.28	-0.18	-0.55	-0.70	-0.23	יוני 2021 ¹	
0.13	0.09	0.09	0.27	0.19	0.03	2016	יחס המחיקות נטו לסך האשראי המאזני לציבור
0.20	0.17	0.09	0.39	0.21	0.15	2017	
0.16	0.16	0.11	0.25	0.19	0.09	2018	
0.16	0.09	0.11	0.22	0.12	0.23	2019	
0.14	0.10	0.11	0.19	0.09	0.18	2020	
-0.03	0.00	0.04	-0.02	-0.05	-0.08	יוני 2021 ¹	
1.28	1.08	0.83	1.50	1.50	1.32	2016	שיעור של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור
1.18	1.03	0.81	1.40	1.36	1.18	2017	
1.17	1.02	0.80	1.36	1.31	1.24	2018	
1.23	1.05	0.82	1.38	1.58	1.16	2019	
1.66	1.38	0.98	1.95	2.00	1.76	2020	
1.40	1.19	0.86	1.62	1.57	1.58	יוני 2021	
2.67	2.29	1.44	3.55	2.89	2.90	2016	משקל האשראי הבעייתי בסך האשראי המאזני לציבור
2.29	1.78	1.39	2.80	2.37	2.71	2017	
2.14	1.89	1.52	2.23	2.30	2.45	2018	
2.30	1.86	1.78	2.56	3.06	1.96	2019	
2.88	2.16	1.50	3.90	3.41	2.87	2020	
2.45	1.93	1.34	3.67	2.69	2.39	יוני 2021	
1.65	1.02	0.95	2.37	1.84	1.75	2016	משקל האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה בסך האשראי המאזני לציבור
1.37	0.92	1.02	1.68	1.31	1.60	2017	
1.24	0.83	1.23	1.24	1.23	1.34	2018	
1.40	1.08	1.36	1.25	1.80	1.23	2019	
1.42	0.86	1.18	1.36	1.52	1.61	2020	
1.23	0.87	1.07	1.17	1.33	1.34	יוני 2021	
77.58	106.14	87.74	63.38	81.56	75.02	2016	היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה
85.78	112.18	79.83	83.21	103.16	74.02	2017	
94.47	122.25	65.16	109.96	106.49	92.17	2018	
88.08	97.08	60.23	110.12	87.90	94.79	2019	
116.88	160.83	83.09	143.55	131.08	109.46	2020	
113.59	137.44	80.36	138.12	118.08	118.03	יוני 2021	
3.37	-0.64	1.51	8.30	2.62	3.67	2016	היחס בין האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה, נטו, לסך ההון העצמי
1.73	-1.13	2.62	2.65	-0.31	3.36	2017	
0.61	-1.88	5.47	-1.17	-0.61	0.83	2018	
1.49	0.31	6.65	-1.21	1.70	0.51	2019	
-2.16	-5.07	2.52	-5.78	-3.65	-1.20	2020	
-1.48	-3.05	2.52	-4.23	-1.86	-1.87	יוני 2021	

[1] בממוצע שנתיים.

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 12

[illegible]

לוח 13

מדדי הון מרכזיים, דצמבר 2016 עד יוני 2021

(אחוזים)

השנה	לאומי	הפועלים	דיסקונט	מזרחי טפחות	הבינלאומי	סך מערכת הבנקאות
2016 ¹	11.15	11.01	9.83	10.10	10.09	10.69
2017	11.43	11.26	10.00	10.20	10.38	10.90
2018	11.07	11.16	10.24	10.01	10.51	10.79
2019	11.88	11.53	10.31	10.14	10.81	11.15
2020	11.87	11.52	10.20	10.04	11.18	11.11
יוני-21	11.98	11.61	10.28	10.53	11.67	11.30
2016	0.55	0.58	0.57	0.49	0.50	0.54
2017	0.56	0.58	0.58	0.50	0.48	0.55
2018	0.58	0.60	0.59	0.50	0.50	0.57
2019	0.56	0.60	0.59	0.51	0.49	0.57
2020	0.51	0.54	0.55	0.48	0.43	0.51
יוני-21	0.50	0.52	0.55	0.47	0.43	0.50
2016	6.77	7.25	6.60	5.27	5.52	6.53
2017	6.94	7.37	6.81	5.48	5.50	6.67
2018	7.05	7.51	6.90	5.42	5.76	6.76
2019	7.35	7.61	6.87	5.55	5.81	6.91
2020	6.57	6.78	6.28	5.19	5.29	6.22
יוני-21	6.45	6.50	6.25	5.36	5.49	6.16
2016	7.23	7.64	6.80	5.78	5.94	6.91
2017	7.44	7.92	7.26	5.98	5.93	7.15
2018	7.85	8.17	7.39	5.97	6.27	7.38
2019	7.65	8.24	7.39	6.15	6.32	7.40
2020	6.85	7.39	6.71	5.46	5.68	6.62
יוני-21	6.91	7.22	6.87	5.71	5.94	6.69

(1) במונחי באזל ווו. בהתאם להוראות המעבר.

(2) מחושב כיחס שבין ההון רובד 1 לסך החשיפות, בהתאם לכללי באזל ווו.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

המאן של סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2019 עד יוני 2021

התפלגות	שעור השינוי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד				במחירים שוטפים			
	דצמבר 2020		דצמבר 2021		דצמבר 2020		דצמבר 2021	
	יוני 2021	יוני 2020	יוני 2021	יוני 2020	יוני 2021	יוני 2020	יוני 2021	יוני 2020
(מיליוני ש"ח)								
(אחוזים)								
נכסים								
מוזכרים ופיקדונות בבנקים	25.9	24.1	28.9	41.5	532,688	465,351	376,332	282,636
נירות ערך	11.8	12.3	4.2	3.4	242,795	237,824	234,759	203,634
נירות ערך שנשאלו או נרכשו בהסכמי מכר חוזר	0.4	0.2	151.4	109.1	8,209	4,672	3,926	2,248
אשראי לצבור	59.1	59.6	11.1	8.7	1,216,378	1,152,361	1,118,939	1,072,405
הפרשה להספדי אשראי	0.8	1.0	-21.9	-4.1	17,003	19,097	17,723	13,294
אשראי לצבור, נטו	58.3	58.6	11.7	8.9	1,199,375	1,133,263	1,101,216	1,059,112
אשראי לממשלה	0.3	0.4	-17.2	-23.0	6,918	7,567	8,988	7,925
השקעות בחברות בנות ובחברות מסונפות	0.1	0.1	8.3	39.6	2,464	2,366	1,765	2,614
ביטויים נצוד	0.6	0.6	-3.2	3.2	11,924	12,117	11,551	11,466
נכסים בלתי מוחשיים ומנוטין	0.0	0.0	-2.6	33.3	681	690	511	515
נכסים ביון מכשירים נגזרים	1.4	2.2	-61.7	-22.8	29,714	42,983	38,473	30,330
נכסים אחרים	1.1	1.3	-18.6	-12.7	23,213	25,590	26,582	20,465
סך הנכסים	100.0	100.0	13.0	14.1	2,057,981	1,932,424	1,804,103	1,620,944
התחייבויות והון								
פיקדונות הצבור	80.9	80.0	15.3	14.9	1,663,947	1,545,972	1,448,351	1,278,663
פיקדונות מבנקים	2.9	2.2	81.9	183.3	58,874	41,774	20,782	18,078
פיקדונות הממשלה	0.1	0.1	-35.3	7.1	1,517	1,842	1,417	1,563
נירות ערך שהושאלו או נמכרו בהסכמי רכש חוזר	0.1	0.0	185.0	1.6	1,486	772	1,463	472
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדרשים	4.2	4.6	-8.5	-11.0	85,727	89,555	96,323	99,207
התחייבויות ביון מכשירים נגזרים	1.5	2.6	-74.8	-26.9	30,856	49,306	42,222	32,352
התחייבויות אחרות	3.8	3.9	7.0	12.4	77,898	75,279	69,312	70,631
סך ההתחייבויות	93.3	93.4	12.8	14.3	1,920,305	1,804,499	1,679,869	1,500,966
זכויות שאינן מקנות שליטה	0.1	0.1	16.5	11.2	2,447	2,261	2,200	2,151
ההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של התאגיד הבנקאי	6.6	6.5	15.2	10.8	135,229	125,664	122,035	117,828
סך ההון העצמי	6.7	6.6	15.2	10.8	137,676	127,925	124,235	119,979
סך ההתחייבויות וההון	100.0	100.0	13.0	14.1	2,057,981	1,932,424	1,804,103	1,620,944

המקור: דוחות כספיים לצבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים

תיק נירות הערך של סך מערכת הבנקאות, דצמבר 2020 ויוני 2021

בנק לאומי											
בנק דיסקונט				בנק הפועלים				בנק מזרח-טפחות			
יוני 2021	דצמבר 2020	הערך במאזן	ההתפלגות	יוני 2021	דצמבר 2020	הערך במאזן	ההתפלגות	יוני 2021	דצמבר 2020	הערך במאזן	ההתפלגות
ההתפלגות	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	ההתפלגות	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות	ההתפלגות	ההתפלגות	הערך במאזן	ההתפלגות
(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)
68.2	31,942	69.8	29,860	66.5	46,504	68.9	49,549	41.8	38,280	45.4	41,884
4.0	1,879	2.0	862	20.0	13,965	14.7	10,564	22.9	20,907	21.8	20,116
0.3	131	0.3	138	0.4	312	0.6	425	0.2	201	0.4	392
0.9	401	1.1	475	4.4	3,109	7.0	5,058	10.2	9,355	9.7	8,959
17.8	8,348	18.7	8,004	-	-	-	-	11.4	10,427	10.1	9,341
1.2	569	1.3	556	-	-	-	-	0.4	348	0.3	278
4.4	2,056	4.6	1,961	4.2	2,943	5.4	3,904	7.8	7,113	7.5	6,931
3.3	1,523	2.6	1,093	4.4	3,077	3.3	2,385	5.3	4,843	4.8	4,396
100	46,849	100	42,785	100	69,910	100	71,885	100	91,474	100	92,297
סך נירות הערך											
של ממשלת ישראל											
של ממשלת זרות											
של מוסדות פיננסיים בישראל											
של מוסדות פיננסיים זרים											
מגובי נכסים או מגובי משכנתאות											
של אחרים בישראל											
של אחרים זרים											
כנות											
100	242,795	100	237,824	100	16,244	100	13,105	100	17,539	100	17,290

לאשר נירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) שהתפזרו סוכנויות ממשל בארה"ב (GNMA-FHLMC, FNMA)¹ אלה כלולים בסעיף "מגובי נכסים או מגובי משכנתאות" אם יש ביניהם ערבות של הממשל וזמן לאו.
המקור: דוחות כספיים לצאבד ועבודי הפיקוח על הבנקים.